

Управління культури, туризму і курортів
Хмельницької облдержадміністрації

Хмельницька обласна універсальна
наукова бібліотека імені Миколи Островського

Серія «Видатні особистості
Хмельниччини»

Герої Радянського Союзу: Хмельницька область

75-річчю області присвячується

Біобібліографічний покажчик

Хмельницький
2012

ББК 91.28

Г 39

Герої Радянського Союзу: Хмельницька область: 75-річчю області присвячується: біобібліогр. покажч. / Упр. культури, туризму і курортів Хмельниц. облдержадмін.; Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського. – Хмельницький, 2012. – 160 с. – (Сер. “Видатні особистості Хмельниччини”).

Друкується за рішенням Науково-редакційної ради Хмельницької ОУНБ ім. М. Островського від 25.07.2012 р., протокол № 5.

Укладачі: *Грицишина О. О.*

Доцук В. С.

Редактори: *Мельник В. О.*

Безвушко Т. Г.

Рецензент: *Баваровська О. О.*

Відповідальна за випуск: *Синиця Н. М.*

Передмова

Велика Вітчизняна війна увійшла в історію, як вражаюча за своїми масштабами і жорстокістю битва проти фашистсько-німецьких загарбників. Боротьба наших людей за волю, свободу народжувала героїв, які йшли на подвиги, проявляли мужність і героїзм, не шкодуючи сил, здоров'я і, навіть, життя.

Небувалий героїзм проявили жителі нашого краю, визволяючи села і міста, захищаючи рідну Батьківщину.

Хмельниччині довелося пережити 1011 днів гітлерівської окупації із 1418 днів війни. Під час визволення нашого краю подільська земля стала місцем вічного спочинку більш як для 30 тисяч бійців та офіцерів Червоної Армії. Понад 15 тисяч воїнів-визволителів нагороджені орденами і медалями за звільнення Хмельниччини, в цьому числі і воїни, які удостоєні найвищої нагороди – Герой Радянського Союзу.

За уточненими даними на Хмельниччині нараховано 136 Героїв Радянського Союзу, з них – 84 уродженці, 37-ми Героям це високе звання було присвоєно посмертно.

Даний покажчик приурочений 67-ій річниці Перемоги у Великій Вітчизняній війні та 75-річчю утворення області.

Матеріал згрупований за трьома розділами:

- Герої Радянського Союзу – уродженці Хмельниччини;
- Герої Радянського Союзу, які отримали звання за визволення Хмельниччини;

- Герої Радянського Союзу, пов'язані з Хмельниччиною.

Для зручності у користуванні подаються покажчики персоналій та географічний.

Відбір літератури завершено у квітні 2012 року.

Історія нагороди

Звання Героя Радянського Союзу запроваджено Постановою ЦВК СРСР від 16 квітня 1934 р. Передбачалося, що Героям Радянського Союзу видається особлива грамота. Жодних інших атрибутів і відзнак для Героя Радянського Союзу тоді введено не було.

Положення про звання Героя Радянського Союзу було вперше впроваджене 29 липня 1936 р. Воно вводило порядок вручення Героям Радянського Союзу окрім грамоти ЦВК також і ордена Леніна – вищої нагороди СРСР. Відтоді всі Герої Радянського Союзу отримували орден Леніна аж до розпаду СРСР 1991 р.

Указ Президії Верховної Ради СРСР від 1 серпня 1939 р. проголосив, що для особливої відзнаки громадян, вшанованих званням Героя Радянського Союзу, впроваджується медаль «Герой Радянського Союзу», яка вручається одночасно з наданням звання Героя Радянського Союзу та врученням ордена Леніна. Звання Герою Радянського Союзу могло бути надано не більше трьох разів.

Цей Указ також передбачав, що при наданні другого звання Героя Радянського Союзу споруджується бронзове погруддя Героя на його батьківщині.

Опис медалі було затверджено Указом від 16 листопада 1939 р., який також змінив назву медалі: відтоді вона називалась медаль «Золота Зірка».

Положення про звання Героя

Радянського Союзу в новій редакції з'явилося 14 травня 1973 р., деякі зміни в нього були внесені Указом від 18 липня 1980 року. В Указі вказувалося, що звання Героя Радянського Союзу «надається за особисті та колективні заслуги перед Радянською державою та суспільством, пов'язані із

здійсненням героїчного подвигу». Новим було те, що при повторному та наступних нагородженнях Героя Радянського Союзу медаллю «Золота Зірка» йому щоразу знову вручався орден Леніна.

У 1988 року дане положення змінили й встановили, що орден Леніна вручається тільки при першому врученні медалі «Золота Зірка».

Герої Радянського Союзу – уродженці Хмельниччини

Алексеев Яків Савович

(25.12.1919 р. с. Кузьмин, Городоцький р-н –
18.01.1998 р., м. Полтава)

В армії з 1939 р. На фронті від червня 1941 р., воював на Південному, 3-му і 4-му Українських фронтах.

Відзначився в березні 1944 р. при форсуванні Бузького лиману на Миколаєво-Одеському напрямку, був поранений.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 3 червня 1944 року за зразкове виконання бойових завдань командування і проявлені при цьому мужність і героїзм, гвардії сержанту Алексееву Я. С. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Після війни працював на цукровому заводі, потім – заступником голови колгоспу в с. Бедриківці Городоцького р-ну. У 1960 р. переїхав до м. Полтави, де працював токарем на електромеханічному заводі.

Література

Бугай Е. Герої – хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 16.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 87-88.

Макухин М. В Бугском лимане // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 16-18.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 44.

Алексеев Яків Савович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 708.

Алексєєв Яків Савович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2001. – Т. 1. – С. 368.

* * *

Раздольський Д. Родом з Кузьміна // Прапор Ілліча. – 1985. – 30 квіт.

Куликов О. Відважний кулеметник // Прапор Ілліча. – 1990. – 30 жовт.

Андрощук Іван Степанович

*(14. 11. 1911 р., с. Ганнопіль, Славутський р-н –
7.08 1998 р., м. Дніпропетровськ)*

Берліна.

В армії з 1933 р. До призову працював трактористом, шофером. Від 1941 р. на фронті. Закінчив автобронетанкові курси командного складу. Воював на Калінінському, Воронезькому, 1-му Українському, 1-му Білоруському фронтах. Командував танковим батальйоном. Відзначився під час штурму

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 31 травня 1945 року за проявлену відвагу при штурмі м. Берліна, командир батальйону 64-ї гвардійської танкової бригади гвардії капітану Андрощуку І. С. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Після війни продовжив службу в армії, закінчив Ленінградську вищу школу бронетанкових військ. З 1957 р. – підполковник запасу.

Література

Бугай Е. Герои – хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 13.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 177-178.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – Т. 1. – М., 1981. – С. 59.

Макухін М. В центре Берлина // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 19-22.

Андрощук Іван Степанович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 708.

* * *

Бугай Ю. В останніх штурмах / Ю. Бугай, М. Макухін // Рад. Поділля. – 1975. – 7 трав.

Царик О. Легендарний земляк // Рад. Поділля. – 1985. – 25 серп.

Єсюнін С. Останній бій: Іван Андрощук звання Героя Радянського Союзу отримав за декілька днів до Перемоги // Є Поділля. – 2010. – 6 трав. – С. 6: фото.

Атаман Адам Іванович

*(4.10.1920 р., с. Видава, Волочиський р-н –
7.10.1991 р., м. Вінниця)*

В армії з 1940 р. На фронті з січня 1942 року, воював на Калінінському, Волховському, 3-му і 2-му Українських фронтах.

6 жовтня 1944 р. взвод лейтенанта Атамана А.І. переправився на західний берег річки Тиса, захопив плацдарм та знищив вогневі позиції фашистів, які охороняли переправу.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року за стійкість і мужність, за вміле керівництво боєм на плацдармі за річку Тиса, командир 795-го полку 228-ої стрілкової дивізії лейтенанту Атаману А.І. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Атам А.І. // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 709.

Гаврищук А.П. Історія міст і сіл УРСР. Хмельницька обл. / А.П.Гаврищук, І.А.Стасюк. – К., 1971. – С. 173.

Пилявский С.П. Бой за переправу // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Л., 1995. – С. 23-26.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 128-130.

Книга Пам'яті України: Хмельницька обл.: іст.-мемуар. вид. в 10 т. – Хмельницький, 1995. – Т. 2. – С. 8.

Твої герої, Хмельниччино!: [набір листівок]. – Хмельницький, 1995.

Атаманчук Григорій Климентійович
(22.08.1922 р. с. Тернова, Дунаєвецький р-н. –
27.11.1994 р., м. Єсентуки, Росія)

В армії з 21 травня 1941 р., у березні 1942 р. закінчив Астраханське військово-піхотне училище і направлений у діючу армію.

Учасник оборони Сталінграда в складі 907-ї стрілецької дивізії на посаді командира мінометного взводу.

Відзначився у вересні 1943 р. при звільненні м. Києва і утриманні плацдарму.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 17 жовтня 1943 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм старшому лейтенанту Атаманчуку Г. К. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

З 1946 р. майор Г. К. Атаманчук у відставці. Працював на залізниці у містах Конотопі та Чернігові, а з 1986 р. проживав у м. Єсентуки Ставропольського краю.

Література

Атаманчук Григорій Климентійович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 709.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 86.

Прокопчук В. Герой Дніпра // Прокопчук В. З народних глибин: славетні подоляни. – Хмельницький, 1991. – С. 39-49: фото.

Черпіта М.П. Атаманчук Григорій Климентійович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2001. – Т. 1. – С. 775.

***

Цапар А. Герой з Тернови // Дунасвец. вісн. – 2012. – 17 трав. – С. 4.

Бабак Петро Корнійович

*(06.09.1914 р., с. Костянець, Старокостянтинівський р-н
– 22.02.1992 р., м. Кишинів (Молдова))*

В армії з 1936 р. Учасник радянсько-фінської та другої світової воєн. Воював на Північно-Західному, Сталінградському, Центральному, 1-му Українському фронтах.

Відзначився у серпні 1944 р. під час форсування р.Вісла в районі Дембо (Польща), захоплення та розширення плацдарму.

За успішність форсування річки Вісла і виявлену при цьому мужність, командир 479-го полку 149-ї стрілецької дивізії підполковнику Бабаку П. К. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 23 вересня 1944 року присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Історія міст і сіл УРСР. Хмельницька обл. – К., 1971. – С. 505.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 139-141.

Бугай Е.М. Встречала Висла побратимов // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 27-29.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 97.

* * *

Сахневич Л. Переправа через Віслу // Рад. Поділля. – 1972. – 22 лип.

Скопич В. Кавалер Золотої Зірки // Світло Жовтня. – 1977. – 26 листоп.

Кулаков О. Земляцька гордість // Світло Жовтня. – 1989. – 20 трав.

Бараболько Михайло Петрович

*(3.08.1909 р., с. Нетечинці, Віньковецький р-н –
8.02.1989 р., м. Одеса)*

В армії з 1931 р. Учасник Другої світової та радянсько-японської воєн. Відзначився в серпні 1945 р.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 14 вересня 1945 року командир 355-го окремого батальйону морської піхоти **Барабольку М.П.** за проявлені мужність і героїзм в десантній операції по захопленню японського порту і м. Сейсин у Північній Кореї присвоєно звання **Героя Радянського Союзу.**

Нагороджений орденом Леніна, двома орденами Червоної Зірки, медалями, орденом КНДР Червоного прапора 2-ї ступені. Після звільнення в запас у 1957 році і до виходу на пенсію працював на Одеській кіностудії.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 182-184.

Макухин М. И на Тихом океане // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 30-33.

Герої Радянського Союзу – українці та уродженці України // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 711.

Масв Л. Бараболько Михайло Петрович // Енциклопедія Сучасної України. – Т. 2. – К., 2003. – С. 214.

* * *

Їх подвиги житимуть в віках: Наші земляки – Герої Радянського Союзу // Сіл. новини. – 1967. – 22 серп.

Прокопчук В. Цінні експонати // Поділ. вісті. – 1996. – 8 жовт.

Герої Радянського Союзу // Сіл. новини. – 2003. – 28 берез.

Баранов Володимир Петрович

(5.10.1919 р., с. Стріхівці (нині Ярмолинецький р-н) –
24.01.1980 р., с. Андріївка, Ярмолинецький р-н)

В армії з 1940 р., на фронті від початку війни. У 1942 р. став офіцером, закінчивши курси молодших лейтенантів. Воював на Центральному, 1-му і 2-му Українських, 3-му Білоруському та інших фронтах.

Відзначився у вересні-жовтні 1943 р. під час форсування р. Десна в районі смт. Короп, р.Снов у районі м. Щорс та р. Дніпро біля смт. Радуть Чернігівської обл.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 15 січня 1944 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм, лейтенантові Баранову В. П. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Література

Бугай Е. Герои – хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 12.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 38-40.

Макухин М. И невозможное возможно // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 33-35.

Герої Радянського Союзу – українці та уродженці України // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941–1945. – К., 2000. – С. 711.

Баранов Володимир Петрович // Видатні люди Ярмолинеччини: біобібліогр. довід. / упоряд. В.М. Москаленко. – Ярмолинці, 2010. – С. 4-5.

* * *

Куций М. Плацдарм // Рад. Поділля. – 1974. – 23 лют.

Бачинський Дмитро Григорович

*(9.11.1920 р., с. Смотрич, Дунаєвецький р-н –
30.11.2007 р., м. Львів)*

В армії з 1939 р. У 1941 р. закінчив Київське артилерійське училище. Відзначився у січні 1945 р. в бою на плацдармі біля населеного пункту Лінден (Липки, Польща).

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 квітня 1945 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм, капітану Бачинському Д. Г. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Після війни закінчив Військову академію ім. М. Фрунзе. Від 1971 р. – полковник запасу, жив у м. Львові, працював у Політехнічному інституті.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 164-166.

Макухин М. День первый, день последний // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 36-38.

Прокопчук В. Вогонь – на себе // Прокопчук В. З народних глибин: славетні подоляни. – Хмельницький, 1991. – С. 50-57; фото.

Шарук Г. Подвиг героя // Духовні витоки Поділля: творці історії краю. – Хмельницький, 1994. – С. 319-321.

Глевич Л. Останні штурми героя-земляка Д.Г. Бачинського // Дунаєвеччина очима дослідників і свідків історичних подій: зб. наук.-красн. праць. – Вип. 2. – Кам'янець-Поділ., 2000. – С. 44-45.

Колоколуша Р. Бачинський Дмитро Григорович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2003. – Т. 2. – С. 334.

Баюк Петро Ксенофонович

(12.01.1920 р., с. Гальчинці (нині Теофіпольський р-н) – 5.10.1943 р., м. Чорнобиль, Київська обл.)

В армії з 1940 р. У 1941 р. закінчив Тамбовське військове піхотне училище. На фронті від квітня 1942 р. Воював в морській піхоті, потім командував батальйоном 229-го стрілецького полку (8-ма стрілецька дивізія, 13-а армія, Центральний фронт).

Відзначився у вересні-жовтні 1943 р. під час форсування р. Дніпро в районі с.Верхні Жари Гомельської обл. (Білорусія) і р. Прип'яті в районі с. Кошівка Чорнобильського району (нині в зоні відчуження). Загинув в одному з боїв.

За мужність, відвагу і героїзм, проявлені в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками, Указом Президії

Верховної Ради СРСР від 16 жовтня 1943 року капітану Баюку П. К. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 549.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 33-35.

Навечно в сердце народном. – 3-е изд., доп. и испр. – Минск, 1984. – С. 49.

Макухин М. Через три реки // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 39-41.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 133.

Стасюк І. Баюк Петро Ксенофонович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2003. – Т. 2. – С. 356.

* * *

Пасєка П. Герой з Гальчинець // Червона зірка. – 1980. – 12 січ.

Баюк П. Ти з нами, батьку // Рад. Україна. – 1986. – 15 черв.

Бортник Роман Йосипович

*(28.07.1908 р., с. Плужне, Ізяславський р-н –
17.04.1945 р., м. Познань, Польща)*

В армії з 1930 р. У 1938 р. закінчив Горьківське військово-політичне училище. Брав участь у боях проти японських військ на озері Хасан в 1938 р. В 1941 р. закінчив Військово-політичну академію. Воював на Західному, Білоруському та Першому Українському фронтах. Відзначився у січні 1945 р. під час форсування р. Пилиця та Одер у районі

м.Франкфурта (Німеччина).

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року полковнику Бортнику Р. Й. за прорив оборони ворога, його переслідування та вихід до річки Одер, присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Загинув 17 квітня 1945 р. в Польщі. Похований в Познані на меморіальному цвинтарі «Цитадель».

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 294.

Макухин М. На главном направлении // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 42-44.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 197.

Бортник Роман Йосипович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 717.

Кучерук Ю. Бортник Роман Йосипович // Енциклопедія Сучасної України.– К., 2004. – Т. 3. – С. 372.

* * *

Захарченко М. Мій брат – Герой // Поділ. вісті. – 2001. – 12 квіт.

Якимчук Н. Їх подвиг житиме в віках // Зоря Надгориння. – 2012. – 9 трав. – С. 3.

Бринський Антон Петрович

*(10.06.1906 р., с. Андріївка, Чемеровецький р-н –
14.06.1981 р., м. Нижній Новгород, Росія)*

В армії з 1928 р. З початком Великої Вітчизняної війни – на фронті.

Батальйон, комісаром якого він був, попав у засідку, перейшов до партизанських методів боротьби в Вітебській та Мінській областях; здійснив рейд на Україну, встановив

зв'язок з підпільниками Волинської і Рівненської областей. Об'єднався з місцевими партизанами і підпільними групами в партизанську бригаду особливого призначення. Бригада під його командуванням здійснила біля 5 тисяч диверсій на території Білорусії, України і Польщі.

За героїчні подвиги проявлені при виконанні бойових завдань в тилу ворога, полковнику Бринському А. П. Указом Президії Верховної Ради України від 4 лютого 1944 року присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Бринский А. Посланец Москвы // Люди легенд. Вып. 1. – М., 1965. – С. 85-97.

Бринский А. Моя Андреевка: автобиограф. повесть. – Горький, 1976. – 254 с.

Бринский А. Партизанский курьер: записки разведчика. – Горький, 1978. – 232 с.

* * *

Волостнов Н.И. Тропой отважных // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 45-50.

Карпенко О. Бринський Антон Петрович // Енциклопедія Сучасної України.– К., 2003. – Т. 3. – С. 458.

* * *

Сваричевський А. Воїн і письменник // Проскурів. – 2001. – 8 черв. – С. 11.

Курковський Й. Волинь шанує пам'ять Бринського // Нове життя. – 2001. – 5 груд.

Вайсер Володимир Зельманович

*(17.07.1921 р., м. Проскурів – 20.12.1943 р., с. Чоповичі,
Малинський р-н, Житомирська обл.)*

У 1940 р. призваний до лав Червоної Армії. На фронтах Другої світової війни з червня 1941 року. Закінчив танкові курси у м. Ульяновську. Воював на Південно-Західному, Донському і 1-му Українському фронтах.

Відзначився 20 грудня 1943 р. під час оборони ст. Чоповичі, де загинув.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 25 серпня 1944 року за виконання бойового наказу ціною особистого життя молодшому лейтенанту Вайсеру В. З. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных // Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 61-63.

Макухин М. В горящем танке // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 50-53.

Вайсер Володимир Зельманович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 719.

Слідзюк П. Вайсер Володимир Зельманович // Енциклопедія Сучасної України. – К, 2005. – Т. 4. – С. 28.

Ковальчук В.І. Історія починається зі школи: випускник 1941 року Володимир Вайсер // Місто Хмельницький в контексті історії України: матеріали III наук.-краєзн. конф. – Хмельницький, 2011. – С. 555-560.

* * *

Назаренко Є. Герой з Проскурова // Проскурів. – 2001. – 13 лип. – С. 6.

Симчишин О. На могилі Героя Радянського Союзу Вайсера В.З. // Шалом Алейхем. – 2002. – № 11(ноябрь).

Варчук Микола Ізотович

(28.08.1912 р., с. Стецьки, Старокостянтинівський р-н –
21.09.1943 р., м. Ромни, Сумська обл.)

В армії з 1932 р. У 1933 р. з відзнакою закінчив Качинську військову авіаційну школу льотчиків. У 1938 р. брав участь у боях біля озера Хасан і за бойові заслуги був нагороджений орденом Червоного Прапора.

На фронті з червня 1941 р. Командуючи ескадрильєю 176-го винищувального авіаційного полку 207-ї винищувальної авіаційної дивізії, воював на Південному фронті.

До вересня 1943 р. збив особисто 21 і в групі 9 літаків ворога.

Загинув 21 вересня 1943 р. при виконанні бойового завдання. Похований на площі у м. Ромни.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 28 вересня 1943 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм, майору Варчуку М.І. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Варчук Николай Зотович // Герои Советского Союза: Краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 240.

Варчук Микола Ізотович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 719.

Сандул В. Варчук Микола Ізотович // Енциклопедія Сучасної України. – К, 2005. – Т. 4. – С. 91.

* * *

Кобзар Н. Імені Героя // Світло Жовтня. – 1987. – 24 груд.

Кулаков О. Так ми йшли до перемоги // Світло Жовтня. – 1991. – 21 груд.

Гавришко Микола Йосипович

(18.10.1912 р. с. Давидківці, Хмельницький р-н –
7.06.1976 р., м. Хмельницький)

В армії від 1933 р., на фронті від червня 1941 р. Брав участь у боях на Брянському, Воронезькому, Калінінському, 1-му Українському фронтах. У 1943 р. закінчив курси удосконалення командного складу. Пройшов бойовий шлях від командира взводу, роти, начальника розвідки бригади до командира батальйону.

Особливо відзначився у ході Проскурівсько-Чернівецької операції в березні 1944 р. під час форсування річок Серет та Дністер.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 26 квітня 1944 року за мужність, відвагу і героїзм, проявлені в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками, гвардії майору Гавришку М. Й. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Помер у 1976 році. Похований на міському кладовищі м. Хмельницького.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 571.

Макухин М. Первогвардеец // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 54-57.

Гавришко Микола Йосипович // Безсмертя. Книга пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 724.

Сандул В. Гавришко Микола Йосипович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2006. – Т. 5. – С. 275-276.

* * *

Гавришко М. Колір нашого прапора // Рад. Поділля. – 1975. – 1 трав.

Бабій М. Книга мужності // Прибуз. зоря. – 1975. – 9 трав.

Балема Р. Просто герой // Поділ. вісті. – 2000. – 19 жовт.

Головатюк Олександр Давидович

(15.06.1922 р., с. Красноставці, Чемеровецький р-н – 1983 р., м. Москва, Росія)

В армії з травня 1941 р. Брав участь в боях з перших днів війни – на Південно-Західному, Південному, 3-му Українському фронтах.

Особливо відзначився при форсуванні р. Дніпро (26.09.1943 р.) в районі с. Сошинівка (Верхньодніпровський р-н, Дніпропетровська обл.). За 5 годин здійснив 8 рейсів на човні та висадив десант з 75 чоловік на правий берег р. Дніпро, а зворотніми рейсами доставив в медсанчастину 8 тяжко поранених бійців.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 22 лютого 1944 року за відвагу і мужність при форсуванні р. Дніпро, командиру десантної лодки 68-го інженерного батальйону 46-ї армії сержанту Головатюку О. Д. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 45-47.

Бугай Е. Командир десантной лодки // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 58-60.

Головатюк Олександр Давидович // Безсмертя. Книга Памяті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 727.

Сандул В. Головатюк Олександр Давидович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2006. – Т. 6. – С. 51.

* * *

Макухін М. Вогняні рейси // Корчагінець. – 1974. – 12 жовт.

Гончаренко Микола Купріянович

(13.11. 1918 р., м. Полонне, Хмельницька обл. – 6.11.1943 р., м. Київ)

В армії з 1939 р. На фронті від червня 1941 р. У 1943 р. закінчив Київське артилерійське училище. Загинув 6 листопада 1943 р. при форсуванні р. Дніпро під Києвом разом з членами екіпажу артилерійської самохідної установки, відстоявши плацдарм на правому березі р. Дніпро.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 17 листопада 1943 року за героїзм і стійкість, командир гармати 1894-го самохідного артилерійського полку молодшому лейтенанту Гончаренку М. К. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 53-55.

Ивашутин П. В огненном смерче // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 61-64.

Гончаренко Микола Купріянович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 728.

Сандул В. Гончаренко Микола Купріянович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2006. – Т. 6. – С. 157.

Гончаренко Микола Купріянович // Полонне: минуле і сучасне. – Полонне, 2008. – С. 164-165.

* * *

Ивашутин П. У вогняному смерчі // Корчагінець. – 1985. – 2 берез.

Коріньовський В. Пам'ять // Новий шлях. – 2010. – 7 трав.

Гончарук Федір Євтихович
(22.05.1919 р., с. Куражин, Новоушицький р-н –
4.08. 1975 р., смт. Нова Ушиця)

В армії з 1939 р. У 1940 р. закінчив полкову школу. На фронті з вересня 1941 р. Відзначився у березні 1944 р. під час форсування річок Південний Буг та Дністер поблизу м. Сороки (Молдавія).

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 13 вересня 1944 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм, капітану Гончаруку Ф. Є. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Помер 4 серпня 1975 року, похований в смт. Нова Ушиця.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 434.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е.Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 63-66.

Макухин М. Ротный // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 65-68.

Гончарук Федір Євтихійович // Безсмертя. Книга Пам'яті. 1941-1945. – К., 2000. – С. 729.

Бушин М. Гончарук Федір Євтихійович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2006. – Т. 6. – С. 171.

* * *

Гончарук Ф. Ми йшли до весни // Рад. Поділля. – 1970. – 16 трав.

Гнатусь Л. Вшановано пам'ять Героя // Наддністрян. правда. – 1990. – 12 трав.

Горбатюк Євген Михайлович

*(23.10.1914 р., с. Копитинці, Летичівський р-н –
2.03.1978 р., м. Москва, Росія)*

В армії з 1936 р. У 1938 р. закінчив Качинську військову авіаційну школу льотчиків.

До лютого 1942 р. здійснив 203 успішних бойових вильотів, в 26 повітряних боях збив чотири літаки противника, знищив значну кількість ворожої бойової техніки і живої сили.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 4 березня 1942 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм старшому лейтенанту Горбатюку Є. М. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

За роки війни Горбатюк Є. М. здійснив 347 успішних бойових вильотів, провів десятки повітряних боїв, в яких отримав 11 особистих перемог і вісім – у складі групи.

У 1955 р. закінчив Військову академію Генерального штабу.

У 1967 р. генерал-лейтенанту авіації Горбатюку Є. М. присвоєно військове звання «генерал-полковник авіації».

Література

Джобулда П. Герой московского неба // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 69-71.

Горбатюк Євгеній Михайлович // Безсмертя. Книга Пам'яті 1941-1945. – К., 2000. – С. 729.

Сандул В. Горбатюк Євген Михайлович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2006. – Т. 6. – С. 185.

* * *

Назаренко Є. Герой Євген Горбатюк // Хмельницький вечірній. – 1994. – 21 січ. – С. 5.

Плаксій З. Євген Михайлович Горбатюк // Хмельниччина. Дивокрай. – 2008. – № 1. – С. 59.

Горшков Сергій Георгійович
(26.02.1910 р., м. Кам'янець-Подільський –
13.05.1988 р., м. Москва, Росія)

В 1931 р. закінчив Ленінградське військово-морське училище, курси командирів-міноносців. Служив на Чорноморському флоті. Учасник Великої Вітчизняної війни з 1941р. Під час оборони Одеси керував висадкою морського десанту в районі Григорівки (сьогодні Комінтернівський р-н Одеської обл.), з жовтня 1941 р. командував Азовською військовою флотилією. З серпня 1942 р. – заступник комісара Новоросійського оборонного району, з листопада – командувач 47 армією, з лютого 1943 р. знову командувач Азовської флотилії, а з квітня 1944 р. – Дунайської військової флотилії.

В 1951-55 рр. командував Чорноморським флотом. В 1956-85 рр. – заступник міністра оборони СРСР.

У 1962 р. Горшкову було присвоєно звання адмірал флоту, а в 1967 р. – найвище військове звання адмірал флоту Радянського Союзу.

За вмiле керiвництво вiйськами, мужнiсть, вiдвагу i героїзм, проявлені в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками, 7 травня 1965 року адміралу флоту Горшкову С. В. присвоєно звання Героя Радянського Союзу, а в 1982 р. він був вдруге удостоєний цього високого звання.

Публікації С. Г. Горшкова

Оперативно-стратегическое применение ВМФ в Великой Отечественной войне // Всемирно-историческая победа Советского народа 1941-1945 гг. – М., 1971. – С. 51-58.

В боях за звільнення Радянської України // Прапор. – 1974. – № 10. – С. 2-11.

Радянський Військово-Морський флот у дні війни // Під прапором ленінізму. – 1975. – № 8. – С. 28-31.

Взаимодействие Военно-Морского флота с сухопутными войсками // Воен.-ист. журн. – 1978. – № 11. – С. 18-26.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 64, 322-323.

Кузнєцов Н. На флотах боевая тревога – М., 1971. – С. 111, 122, 130, 187.

Кузнєцов Н. Курсом к победе: воспоминания о Великой Отечественной войне 1941-1945 гг. – М., 1975. – С. 31, 104, 130, 247, 306, 307, 329, 332, 337, 350, 429, 433, 439.

Титов Л.Я. Выдающийся флотоводец // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 8-15.

Абламонов П. Адмирал. – М., 1986. – 110 с.

Макухін М. Морська душа // Подільської землі сини: худож. публіцист. зб. – Хмельницький, 1993. – С. 32-34.

Сергій Георгійович Горшков // Завальнюк О. Минуле і сучасне Кам'янця-Подільського: політики, військові, підприємці, діячі освіти, науки, культури й медицини: іст. нариси / О. Завальнюк, О. Комарніцький. – Кам'янець-Поділ., 2003. – С. 174-179.

Краснопольський О. Горшков Сергій Георгійович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2006. – Т. 6. – С. 316.

Горшков Сергій Георгійович: Адмірал Флоту Союзу, двічі Герой Радянського Союзу // Герої визволення України. – К., 2007. – С. 32.

* * *

Сергій Горшков // Військо України. – 2009. – № 8. – С. 6.:
фото.

Єсюнін С. Флотоводець з Поділля // Є Поділля. – 2010. –
25 лют. – С. 5.

Сандул В. Реформатор флоту // Дем. Україна. – 2010. –
30 квіт. – С. 6.

Гребенюк Євтей Мусійович

*(20.03.1900 р., с. Волоське, Деражнянський р-н –
20.08.1944 р., м. Кельме, Литва)*

На фронті з жовтня 1941 р. Воював на Західному, Південно-Західному і 1-му Прибалтійському фронтах. Нагороджений орденами Леніна, Червоної Зірки. Відзначився в боях на території Литви, де і загинув смертю хоробрих 20 серпня 1944 р. Похований в м. Кельме.

За мужність і героїзм в боях за визволення Литви, помічнику командира взводу 85-го полку 32-ї гвардійської стрілецької дивізії гвардії старшому сержанту Гребенюку Є. М. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М.Макухин. – Львов, 1978. – С. 119-122.

Бугай Е. Парторг роты // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 72-74.

Гребенюк Євген Мойсейович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 732.

Сандул В. Гребенюк Євген Мойсейович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2006. – Т. 6. – С. 387.

* * *

Сахневич Я. Подільський Матросов // Рад. Поділля. – 1970. – 18 січ.

Смагленко М. Безсмертя // Рад. Поділля. – 1978. – 18 черв.

Парторг роти // Прапор ленінізму. – 1985. – 23 берез.

Смагленко М. Тигри не пройшли // Рад. Поділля. – 1987. – 18 черв.

Нестеришин С. Безсмертя подвигу // Прапор ленінізму. – 1990. – 27 берез.

Делегей Микола Купріянович

(24.10. 1911 р., с. Комини, Ізяславський р-н –

3.10. 1945 р., м.Калінінград, Росія)

В армії з 1932 р. Закінчив Харківське авіаційне училище у 1937 р. На фронті з червня 1941 р., воював у складі ВПС Калінінського, Волховського, Північно-Західного, 2-го і 1-го Українських фронтів. Літав на таких винищувачах, як Як-7, Р-39 «Аерокобра».

До лютого 1944 р. здійснив 172 бойові вильоти, під час яких збив особисто 15 і у групі 3 літаки ворога. 16 квітня 1944 р. був призначений командиром 508-го винищувального авіаційного полку 205-ї винищувальної авіаційної Кіровоградської дивізії.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 1 липня 1944 року за зразкове виконання завдань командування і проявлені мужність і героїзм у боях з противником, майору Делегею М. К. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Під його керівництвом 508-й полк 27 жовтня 1944 р. став 213-м Гвардійським.

Після війни – льотчик-інспектор з техніки пілотування. Загинув під час виконання службових обов'язків.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 84-86.

Бугай Е. Атакуєт ведущий // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 75-77.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 413.

Делегей Микола Купріянович // Безсмертя. Книга Памяті України. 1941-1945. – К, 2000. – С. 734.

Сандул В. Делегей Микола Купріянович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2007. – Т. 7. – С. 315.

* * *

Домешек Н. Соколині крила // Рад. Поділля. – 1966. – 27 квіт.

Делегей Микола Купріянович // Комуніст Поділля. – 2004. – 15 січ. – С. 2.

Якимчук Н. Їх подвиг житиме в віках // Зоря Надгориння. – 2012. – 9 трав. – С. 3.

Дячук Андрій Юхимович

*(13.12.1921 р., с. Великі Орлинці, Красилівський р-н –
14.01.1945 р., м. Будапешт, Угорщина)*

В армії з березня 1941 р. На фронті з перших днів війни. Командир відділення інженерно-саперного батальйону, старший сержант.

Брав участь в боях на Південно-Західному, 2-му і 3-му Українських фронтах.

Відзначився 5 грудня 1944 р. під час боїв поблизу м. Ерчі (Угорщина). Першим досягнув правого берега, знищив кулеметну точку противника, чим сприяв успіху десанту.

В боях за місто Будапешт 14 січня 1945 року загинув смертю хоробрих.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року за забезпечення висадки десанту на правий берег Дунаю та проявлену відвагу командир 51-ї інженерно-саперної бригади 46-ї армії Дячуку А. Ю. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Поділля у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр. – Львів, 1960. – С. 278-279.

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 551.

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М.Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 25.

Бугай Е. Дунайские волны // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 78-81.

Дячук Андрій Юхимович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 738.

* * *

Дячук Андрій Юхимович // Комуніст Поділля. – 2004. – 21 січ.

Косюк Г. Ми пам'ятаємо тебе, Андрію! // Красилів. вісн. – 2006. – 15 лип. – С. 2.

Захарчук Микола Максимович

(1.01.1923 р., с. Влашанівка, Ізяславський р-н –
14.07. 2005 р., м. Київ)

В армії з січня 1942 р. Закінчив курси молодших лейтенантів. Воював на Брянському і Воронежському фронтах. Був тричі поранений і контужений.

Командував взводом 615-го стрілецького полку 167-ї Сумської стрілецької дивізії 38-ї армії Воронежського фронту .

Відзначився у вересні 1943 р. під час форсування р. Дніпро в районі с. Вишгород, потрапив у полон, звільнений у 1945 р.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 січня 1944 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з ворогом і проявлені при цьому мужність і героїзм, старшому лейтенанту Захарчуку М. М. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С.14.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 56-58.

Бугай Е. Два плацдарма // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 80-83.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 587.

Захарчук Микола Максимович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 742.

Пиріг Д. Захарчук Микола Максимович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2010. – Т. 10. – С. 383.

* * *

Захарчук Микола Максимович // Комуніст Поділля. – 2004. – 28 січ. – С. 2.

Якимчук Н. Їх подвиг житиме в віках // Зоря Надгориння. – 2012. – 9 трав. – С. 3.

Кадученко Йосип Андрійович

(31.10.1906 р., с. Стара Ушиця,

Кам'янець-Подільський р-н – 13.03.1987 р., м. Запоріжжя)

На фронті з червня 1941 р. Заступник командира танкового батальйону 115-го танкового полку (57-а танкова дивізія, 20-а армія, Західний фронт) капітан Кадученко Й.А. в червні 1941р. в бою в районі м.Орша (Вітебська обл., Білорусія) очолив дві танкові роти, які знищили танкову колону противника.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 22 липня 1941 року за відмінне виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками та проявлену при цьому відвагу та героїзм, капітану Кадученку Й. А. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка».

Після війни майор Й. А. Кадученко – в запасі. У 1945-1966 рр. працював у Запорізькій обласній раді Осоавіахіма і ДТСААФ, пізніше – на коксохімічному заводі.

Нагороджений орденами Леніна, Вітчизняної війни 1-го ступеня, медалями. На батьківщині Героя закладено парк на його честь.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е.Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С.12-13.

Бугай Е. Танки против танков // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 84-87.

Герой Радянського Союзу Кадученко Йосип Андрійович // Твої герої, Кам'яничино. – Кам'янець-Поділ., 2005. – С. 41-48.

Кадученко Йосип Андрійович // Край Кам'янецький: докум.-публіцист. вид. – Кам'янець-Поділ., 2006. – С. 81.

Гладченко П.М. Знані люди Кам'янецьчини // Кам'янецьчина: історія, розвиток, перспективи. – Кам'янець-Поділ., 2008. – С. 173.

Кадученко Й.А. – С. 173.

* * *

Гарнага В.І. Винищувач танків // Прапор Жовтня. – 1985. – 22 лют.

Гладченко П. Майстер танкового бою // Подолянин. – 2006. – 16 черв.

Канарчик Олександр Іванович

(14.08.1904 р., с. Пирогівка, Віньковецький р-н – 15.07.1944 р., с. Вороново, Гродненська обл., Білорусь)

В армії з 1926 р. по 1930 р. та 1933 р. У 1932 р. закінчив курси командного складу, а в 1941 р. – курси удосконалення командного складу. На фронті з червня 1941 р. Воював на Західному, Брянському, 2-му Білоруському фронтах.

Відзначився 27 червня 1944 р. при наведенні переправи через р. Дніпро.

За умілі і рішучі дії по забезпеченню переправи через Дніпро поблизу с. Добрейка Шкловського р-ну Могилівської обл., командир 92-го окремого понтонно-мостового батальйону 49-ї армії майору Канарчику О. І. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 21 липня 1944 року посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 144.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 108-110.

Макухин Н. Край синеокий помнит... // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 90-92.

Канарчик Олександр Іванович // Вогонь війни у пам'яті навічно: уродженці Віньковеччини – Герої Радянського Союзу: [набір листівок] / уклад. М. Жук. – Віньківці, 2009.

* * *

Їх подвиги житимуть в віках: наші земляки – Герої Радянського Союзу // Сіл. новини. – 1967. – 22 серп.

Наш захисник // Сіл. новини. – 1991. – 19 берез.

Герої Радянського Союзу // Сіл. новини. – 2003. – 28 берез.

Карась Сава Леонтійович

(27.02.1905 р., с. Немиринці, Городоцький р-н – 26.03.1963 р., м. Жданов (нині м. Маріуполь))

В армії з 1927 р. Закінчив Київське піхотне училище. На фронті з червня 1941 р. Воював на Західному, 4-му Українському, 1-му Прибалтійському фронтах.

Відзначився під час штурму Сапун-гори: саме воїни заступника командира 1369-го стрілецького полку 417-ї стрілецької дивізії майора С.Л. Карася вибили гітлерівців з останніх укріплень і разом з іншими полками підняли над Сапун-горою переможний прапор і одними з перших вступили у легендарне місто Севастополь.

Нагороджений орденом Леніна, орденом Червоної Зірки, медаллю «За відвагу».

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року заступнику командира 1369-го стрілецького полку 417-ї стрілецької дивізії майору Карасю С. Л. за мужність і героїзм присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Після війни жив і працював у Жданові, нині – м. Маріуполь.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 95-97.

Бугай Е. Штурм Сапун-горы // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 93-95.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. – С. 625.

Карась Сава Леонтіївич // Безсмертя. Книга Пам'яті України. – К., 2001. – С. 746.

* * *

Заобурний М. Розповідь про Героя // Рад. Поділля. – 1979. – 5 верес.

Жухевич Б. Герой Сапун-гори // Городец. вісн. – 2000. – 16 верес.

Карась Сава Леонтіївич // Комуніст Поділля. – 2004. – 25 лют.

Кизюн Петро Кіндратійович

(4.10.1917 р., м. Красилів – 18.03.1979 р., м. Вінниця)

В армії з 1937 р. Закінчив Ворошиловградське авіаційне училище. З перших днів війни – в боях на Південно-Західному, Ленінградському, Брянському, Воронезькому, 1-му і 4-му Українських фронтах. Помічник по повітряно-стрілковій службі командира 525-го штурмового авіаційного полку 227-ї штурмової авіаційної дивізії 8-го штурмового авіаційного корпусу 8-ї повітряної армії 4-го Українського фронту, майор Кизюн П.К. до лютого 1945 р. здійснив 123 військових вильоти на розвідку та бомбардування військ противника, знищив 18 танків, 76 автомашин, 2 паровоза, 11 вагонів, 15 польових та зенітних установок, 13 мінометів.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 29 червня 1945 року за відмінне виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками та проявлені при цьому мужність та відвагу, майору Кизюну П. К. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка».

Література

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 19-20.

Макухин М. Над рідними просторами // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 96 -98.

Кизюн Петро Кіндратович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 748.

* * *

Кизюн П. 525-й Ямпільський авіаполк // Рад. Поділля. – 1970. – 24 черв.

Надієнко П. І мріялось небо голубим... // Корчагінець. – 1975. – 11 листоп.

Павлов М. Красилівчанин Герой // Зоря комунізму. – 1983. – 14 черв.

Мельничук С. Брати Кизюни // Красилів. вісн. – 2006. – 6 трав.

Климович Сергій Іванович

(22.03.1909 р., м. Шепетівка – 8.01 1946 р., м. Шепетівка)

З перших днів війни – боєць Шепетівського винищувального батальйону. Після закінчення Гомельського військового училища – на фронті. Воював на Воронезькому, Білоруському та 1-му Українському фронтах. Командир роти 895-го полку 193-ї стрілецької дивізії 65-ї армії, лейтенант.

Відзначився 16 жовтня 1943 р. під час героїчного форсування Дніпра у районі смт. Лосєв Гомельської обл. У цьому бою був важко поранений у ногу і голову, але завдання було виконане.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 30 жовтня 1943 року лейтенанту Климовичу С. І. за вміння та відвагу при форсуванні Дніпра і утриманні плацдарму присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 12.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 40-43.

Бугай Е. Рубежи мужества // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 103-105.

Климович Сергій Іванович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 750.

* * *

Климович Сергій Іванович // Комуніст Поділля. – 2004. – 17 берез.

Юхимович Л. Вони прославили наш край // Шепетів. вісн. – 2009. – 2 квіт – С. 3.

Ковац Петро Семенович

*(1913 р., с. Захарівці, Хмельницький р-н –
21. 8. 1941 р., м. Духовщина, Смоленська обл., Росія)*

В армії з 1 серпня 1934 р., закінчив Одеську авіаційну школу льотчиків. Приймав участь в боях на р. Халхін-Гол. В повітряних боях збив 3 ворожих літаки, за що був нагороджений орденом Червоного Прапора.

Учасник війни з червня 1941 р., за перший місяць війни здійснив 78 бойових вильотів.

21 серпня 1941 р. в районі м. Духовщина Смоленської обл. тараном знищив два винищувачі противника, сам при цьому загинув.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 12 квітня 1942 року за мужність і відвагу проявлені в бою Ковацу П. С. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу .

Література

Історія міст і сіл України РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 571.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 14-16.

Макухин М. В неравном поединке // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 106-108.

Ковац Петро Семенович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941–1945. – К., 2000. – С. 751.

* * *

Гавриш М. Пам'ятник льотчику // Рад. Поділля. – 1978. – 29 листоп.

Волошин М. Навічно в пам'яті // Прибуз. зоря. – 1981. – 5 груд.

Ковтун Василь Юхимович

(15.09.1921 р., с. Буглаї, Старосинявський р-н)

З 1940 р. в армії. Пройшов шлях від рядового розвідника до начальника розвідки дивізії. В роки війни воював на Південно-Західному, Білоруському фронтах. У вересні 1943 р. на чолі розвідувальної групи проник в тил ворога, передав по радіо відомості про противника. Ці дані посприяли успішному форсуванню Дніпра основними силами

дивізії.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 15 січня 1944 року за мужність при форсуванні Дніпра і успішні операції в тилу ворога на Правобережній Україні, командир розвідувальної роти 12-ї гвардійської стрілкової дивізії гвардії капітану Ковтуну В. Ю. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденом Леніна, орденом Червоного Прапора, орденом Вітчизняної війни 1-го ступеня, двома орденами Червоної Зірки, медалями.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 227.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 36-38.

Бугай Е. По следу разведчиков // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 109-111.

* * *

Співак А. Жив серед нас Герой // Колос. – 1999. – 23 жовт.

Ковтун Василь Юхимович // Комуніст Поділля. – 2004. – 1 квіт.

Козак Дмитро Васильович

*(12.09.1907 р., с. Данюки, Хмельницький р-н —
19.09.1943 р., м. Донецьк)*

В армії з 1929 р. В 1934 р. закінчив Тамбовське кавалерійське училище. Учасник радянсько-фінської війни. На фронті з червня 1941 р. В 1942 р. закінчив Військову академію ім. Фрунзе. Командир 88-го полку 33-ї гвардійської стрілецької дивізії 2-ї гвардійської армії.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 17 квітня 1943 року за уміле командування стрілковим полком, зразкове виконання бойових завдань командування на фронті, і проявлені при цьому мужність і героїзм, гвардії підполковнику Козаку Д.В. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота зірка».

19 вересня 1943 р. Д. В. Козак був поранений і помер. Похований в братській могилі у м. Донецьк.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 575.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 26–28.

Тимичев Л. Командирская доблесть // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 87–89.

* * *

Тимічев Л. Гордість земляків // Пам'ятники України. – 1984. – № 1. – С. 9.

Бадерич А. Безсмертя подвигу // Прибуз. зоря. – 1986. – 22 лют.

Козак Дмитро Васильович // Комуніст Поділля. – 2004. – 11 лют.

Колессо Борис Адольфович

(1907 р., м. Старокостянтинів –

12.03.1940 р., н. п. Кяюр, Выборгський р-н, Ленінградська обл., Росія)

В армії з 1929 р. Закінчив танкове училище. Командир 1-ї легкої танкової бригади 7-ї армії Північно-Західного фронту, старший лейтенант. Учасник радянсько-фінської війни 1939–1940 рр.

Відзначився 19 лютого 1940 р.: проникнувши в тил противника північніше станції Кямря, (тепер Гаврилово Виборгського р-ну Ленінградської обл.) завдав йому великих втрат в живій силі і техніці.

Поліг смертю хоробрих в бою 12 березня 1940 р., похований на полі бою біля населеного пункту Кяюрь.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 21 березня 1940 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з фінською білогвардійщиною і проявлені при цьому відвагу й героїство, старшому лейтенанту Колессу Б. А. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 698.

Колессо Борис Адольфович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945 – К., 2000. – С. 752.

* * *

Манкевич М. Родом з нашого міста // Світло Жовтня. – 1989. – 1 квіт.

Мех В. Ще одне ім'я в історії // Життя Старокостянтинівщини. – 1992. – 23 трав.

Коробчук Олександр Кіндратович

*(20.01.1918 р., с.Ружа, Чемеровецький р-н –
12.04.1944 р., с. Воронцовка, Красноперекопський р-н,
Крим)*

В армії з жовтня 1938 р. На фронтах Великої Вітчизняної Війни з 1942 р. Воював на Західному, Сталінградському, 4-му Українському фронтах. Командир відділення кулеметної роти 262-го гвардійського стрілецького полку (87-а гвардійська

стрілецька дивізія, 2-а гвардійська армія, 4-й Український фронт), гвардії старший сержант відзначився при прориві оборони на р. Чатирлик в Красноперекопському р-ні Криму південніше с. Ішунь 12 квітня 1944 р.: грудьми закрив амбразуру ворожого дзоту, який кулеметним вогнем перешкоджав просуванню його стрілецької роти. Пожертвувавши своїм життям, сприяв виконанню бойового завдання.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 16 травня 1944 року за відвагу і героїзм, проявлені при звільненні Криму, гвардії старшому сержанту Коробчуку О. К. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Поділля у Великій Вітчизняній війні 1941-1945. – Львів, 1960. – С. 255-256.

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 51, 602.

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М.Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 15-16.

Бугай Е. Грудью на дзот // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 112-114.

Коробчук Олександр Кіндратович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 755.

* * *

Глінська В. Ювілей героя // Нове життя. – 1998. – 18 лют.

Коробчук Олександр Кіндратович // Комуніст Поділля. – 2004. – 8 квіт.

Костров Станіслав Іванович
(10.03.1923 р., м. Шепетівка –
2001 р., м. Йошкар-Ола (Росія))

В армії з 1942 р. Бойове хрещення пройшов у бою за місто Коростень. Брав участь у Проскурівсько-Чернівецькій операції, за що отримав орден Червоної Зірки.

Відзначився при успішному форсуванні р. Вісла (Польща). Лейтинант Костров разом з бійцями кулеметного взводу перейшов Віслу і зайняв рубіж на її західному березі в районі м. Пулава (Польща). Взвод відбив 8 контратак ворога, знищив чимало гітлерівців. Був поранений, але залишився на полі бою.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року командирові взводу 909-го полку 247 стрілкової дивізії Кострову С. І. за відвагу і мужність при форсуванні р. Вісла і успішні бої на плацдармі було присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Після війни жив у м. Йошкар-Олі, де викладав у педінституті.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С.144-146.

Макухин М. Самое заветное // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 115-118.

Костров Станіслав Іванович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 756.

Костров Станіслав Іванович // Подвиг їх безсмертний: короткий біогр. довід. – К., 2010. – С. 50.

Котик Валентин Олександрович
(11.02.1930 р., с. Хмелівка, Шепетівський р-н –
17.02.1944 р., м. Ізяслав)

Піонер, партизан-розвідник партизанського з'єднання ім. Ф. Михайлова. З перших днів тимчасової окупації вступив в підпільну організацію, був зв'язковим, доставляв боєприпаси, зброю, розклеював листівки. Приймав участь у підриві 6-ти ворожих ешелонів. Нагороджений орденом Вітчизняної війни 2-го ступеня, медаллю «Партизану Вітчизняної війни» 1-го ступеня.

16 лютого 1944 р. в бою за місто Ізяслав був смертельно поранений. Похований разом з іншими партизанами у братській могилі в селі Плужне Ізяславського району.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 27 червня 1958 року за проявлений героїзм у боротьбі з фашистсько-німецькими загарбниками Котику В.О. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Указ Президії Верховної Ради СРСР від 27 червня 1958 р. «Про присвоєння посмертно звання Героя Радянського Союзу піонерові-партизану В.О. Котику» // Поділля у Великій Вітчизняній війні (1941-1945 рр.) – Львів, 1969. – С. 243.

Котик А. Он был пионером: рассказ матери. – М., 1958. – 64 с.

Чумаков С. Герой Радянського Союзу піонер-партизан Валя Котик // Діти-герої: збірник. – К., 1958. – С.111-121.

Познанська М. Валя Котик: поема. – К., 1962. – 46 с.

Сбойчаков М. Валя Котик // Два юних героя. – М., 1964. – С. 34-67.

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 51, 271, 621.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М.Макухин. – Львов, 1978. – С. 80-83.

Котик Валентин Олександрович // Подвигом уславлені. – К., 1978. – С. 169-171.

Макухин М. Валькино небо // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 118-121.

Котик Валя (Валентин Александрович) (1930-1944) // Великая Отечественная война, 1941-1945. События. Люди. Документы: краткий ист. справ. – М., 1990. – С. 374.

* * *

Котик В. Війна пройшла через нашу сім'ю: спогади брата // Трудівник Полісся. – 1990. – 16 лют.

Романчук О. Із розповідей очевидця // Шепетів. вісн. – 2000. – 9 берез.

Коцюбинський Тихон Антонович

(5.08.1907 р., с. Щедрова, нині смт. Летичів – 3.04.1973 р. (за ін. даними 1.04.1972 р.), м. Новокузнецьк, Кемеровська обл., Росія)

В армії з 1929 р. по 1932 р. і з 1939 р. Учасник радянсько-фінської війни 1939-1940 рр. На фронтах Великої Вітчизняної війни з червня 1941 р. Воював на Північно-Західному, Західному, Донському, 2-му та 1-му Українських фронтах.

З 22 лютого по 23 липня 1944 р., як командир 202-го гвардійського стрілецького полку, звільняв Україну, Румунію, Угорщину.

За відвагу і вмiле керівництво бiсм на підступах до м. Виборг – командир роти 255-го полку 123-ї стрілецької дивізії лейтенанту Коцюбинському Т. А. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 21 березня 1940 року присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е.Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 5.

Макухин М. В снегах Финляндии // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 122-125.

Коцюбинський Тихон Антонович // Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 756-757.

Коцюбинський Тихон Антонович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 756.

Коцюбинський Тихон Антонович // Подвиг їх безсмертний: короткий біограф. довід. – К., 2010. – С. 26.

Курачицький Володимир Васильович

(15.07.1913 р., с. Горошки, нині м. Полонне – 15.03.1997 р., с. Вишнівчик, Чемеровецький р-н)

В армії з 1940 р. В боях з 22 червня 1941р. – на Південно-Західному, Західному, Брянському, Білоруському, 1-му Українському фронтах.

За подвиги при форсуванні річки Одер і утриманні плацдарму, гвардії лейтенанту стрілецького батальйону 342-го полку 121-ї гвардійської стрілецької дивізії Курачицькому В. В. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 квітня 1945 року присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

З квітня 1947 р. Курачицький В. В. у запасі.

Література

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е.Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 28-29.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 167-169.

Курачицький Володимир Васильович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 761.

Курачицький Володимир Васильович // Полонне: минуле і сучасне. – Полонне, 2008. – С. 166.

Курачицький Володимир Васильович // Подвиг їх безсмертний: короткий біогр. довід. – К., 2010. – С. 30.

* * *

Гостинна Д. Нелегкий шлях їм випало пройти // Поділ. вісті. – 2010. – 18 трав.

Кліманова Л. Духовна велич людини // Новий шлях. – 2010. – 18 трав.

Курко Олександр Петрович

*(14.02.1913 р., с. Западинці, Красилівський р-н–
24.01.1995 р., м. Красилів)*

В армії з 1936 р. На фронті з перших днів війни, учасник оборони м. Ленінград. Командир гармати 1428 легкого артилерійського полку.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 1 липня 1944 року командир протитанкової техніки 1428-го артилерійського полку 65-ї артилерійської бригади сержанту Курку О. П. за мужність та відвагу в боях за Ленінград присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Після війни демобілізований. Жив у місті Красилів. Працював слюсарем-ремонтником на заводі металовиробів.

Нагороджений орденами Леніна, Вітчизняної війни 1-го ступеня, Трудового Червоного Прапора, медалями.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 386.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М.Макухин. – Львов, 1978. – С. 23-25.

Макухин М. Прочнее стали // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 129-130.

* * *

Красуцький М. Незабутне // Патріот Батьківщини. – 1986. – 12 жовт.

Курко Олександр Петрович // Комуніст Поділля. – 2004. – 5 трав.

Дрозд І. Розбита кулею медаль // Красилів. вісн. – 2008. – 9 трав.

Левицький Василь Йосипович

*(12.02.1917 р., с. Ожарівка, Старосинявський р-н –
? м. Москва, Росія)*

Закінчив Сталінградське військово-політичне училище.

В боях з березня 1942 по серпень 1944 рр. на Західному, 3-му Білоруському фронтах.

За мужність і відвагу, командир батареї САУ-76 958-го самохідного артилерійського полку 45-го стрілецького корпусу старшому лейтенанту Левицькому В. Й. Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденом Леніна, орденом Вітчизняної війни 1-го ступеня, орденом Дружби народів, медалями.

Після війни закінчив Московський педагогічний інститут, Академію зовнішньої торгівлі.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 526.

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 23.

Макухин М. Граница позади // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 131-134.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 857.

Левицький Василь Йосипович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 763.

* * *

Козельський І. Вулиця героя війни в Ожарівці // Колос. – 2011. – 6 трав.

Леонтьюк Антон Костянтинович

(19.12.1918 р., смт. Антоніни, Красилівський р-н – 17.11.1994 р., м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.)

В армії з 1938 р. Учасник радянсько-фінської війни 1939-40 рр. У 1941 р. закінчив Ленінградське артилерійське училище. На фронті з грудня 1941 р.

Командир батареї 220-го гвардійського винищувально-протитанкового артилерійського полку 48-ї армії 1-го Білоруського фронту, гвардії капітан.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 22 серпня 1944 року за вміле командування батареєю, зразкове виконання бойових завдань командування і проявлені мужність і героїзм у боях з німецько-фашистськими загарбниками, гвардії капітану Леонтьюку А. К. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Нагороджений орденом Вітчизняної війни 1-го ступеня, 2 орденами Червоної Зірки, медалями.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 381, 382.

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М.Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 21-22.

Бугай Е. Узлянский рубеж // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 135-138.

Леонтюк Антон Костянтинович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 763.

* * *

Чижев А. На землі білоруській // Корчагінець. – 1977. – 22 лют.

Леонтюк Антон Костянтинович // Комуніст Поділля. – 2004. – 19 трав.

Майборський Володимир Петрович

(1.10.1911 р., с. Зіньки, Білогірський р-н –

1.11.1986 р., м. Хмельницький)

На фронті з липня 1941р. В складі морської піхоти брав участь в обороні Севастополя.

Кулеметник 7-го полку (24-та дивізія, 18-та армія, 4-й Український фронт), рядовий Майборський В.П. під час бою за селище Погар Івано-Франківської області 21.06.44 р. одним із перших увірвався в траншею ворога і знищив до 20 гітлерівців. 13.07.1944 р., виконуючи завдання по знищенню ворожого дзоту у с. Черемхів Коломийського р-ну Івано-Франківської обл., підібрався до амбразури. Дзот був знищений. Бійця вважали мертвим, але він вижив.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року за винятковий героїзм і самопожертву в ім'я

Батьківщини на фронті, Майборському В. П. було присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденами Леніна, Вітчизняної війни 1-го ступеня, медалями.

Література

Поділля у Великій Вітчизняній війні (1941-1945) – Львів, 1960. – С. 264-265.

Сгибнев А. Человек из легенды: очерки. – М.: ДОСААФ, 1966. – 88 с.: илл.

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 51, 113.

Чекирда И. Он из Железной // Присяге Родины верны: сб. очерков. – Львов, 1977. – С. 61-67.

Комский Б. Победивший смерть // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 139-143.

Майборський Володимир Петрович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 768.

Про нього співали воїни // Сваричевський А. Йшла війна Поділлям: нариси, ст., дослідж. – Хмельницький, 2004. – С. 79-80.

Наші земляки – герої Радянського Союзу // Кадук І.П. Край білих гір: до 80-річчя утворення Білогір. р-ну (1923-2008). – Шепетівка, 2008. – С. 102-104.

* * *

Назаренко Є. Подільський Матросов // Проскурів. – 2001. – 28 верес. – С. 11.

Наші Герої // Життя і слово. – 2010. – 7 трав.

Мален Арсентій Антонович

*(20.04.1921 р., с.Гречана, Волочиський р-н –
3.02.1950 р., м.Ровеньки, Луганська обл.)*

В армії з 1940 р. Закінчив Ворошилоградську військову школу пілотів в 1942 р.

На фронті з серпня 1942 р. Командир ескадрильї 74-го гвардійського авіаційного полку (1-ша гвардійська штурмова авіаційна дивізія, 1-ша повітряна армія, 3-ій Білоруський фронт). Відзначився при визволенні міст Орша, Борисів, Мінськ.

В кінці червня 1944 р. група штурмовиків на чолі з Маленом А.А. в районі залізничної станції Омпівка Дубровицького р-ну Вітебської обл. знищила артилерійську батарею і майже взвод піхотинців ворога. В наступні дні на дорозі Дубравно-Орша-Вітебськ радянські льотчики знищили 6 автомашин, склад з боєприпасами, а на ділянці Толочин – Бобр спалили залізничний ешелон.

Гвардії капітан Мален А.А. до липня 1944 р. здійснив 102 бойових вильоти, знищив 53 танки, 117 автомашин, 32 гармати, 2 склади з боєприпасами, 3 літаки ворога, близько 600 гітлерівців.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 23 лютого 1945 року за мужність і героїзм у боях з німецько-фашистськими загарбниками гвардії-капітану Малену А. А. було присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

За бойові подвиги нагороджений орденом Леніна, трьома орденами Червоного Прапора, орденом Олександра Невського, Вітчизняної війни – I та II ступеня, орденом Червоної Зірки, медалями.

Після війни продовжував службу в військово-повітряних військах.

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 23.

Мален Арсен Антонович // Безсмертя. Книга Пам'яті України 1941-1945. – К., 2000. – С. 768.

* * *

Остапенко Л. Він родом з Хмельниччини // Рад. Поділля. – 1980. – 3 серп.

Кузуб А. Соколиного племені // Рад. Поділля. – 1987. – 25 серп.

Малиновський Цезар Казимирович
(8.12.1922 р., с. Купіль, Волочиський р-н –
29.07.2002 р., м. Київ)

В армії з червня 1941 р. Приймав участь в боях на Ленінградському, 1-му Українському, 1-му Білоруському фронтах.

В січні 1945 р., діючи в складі передового загону, командир взводу 220-ї танкової бригади (5-а ударна армія, 1-й Білоруський фронт) старший лейтенант Малиновський Ц.К. завдав великих втрат ворогу. Його взвод першим перерізав важливу для ворога залізничну магістраль Варшава-Радом і довго утримував позицію, відбиваючи одну за одною атаки гітлерівців. Навіть важко поранений, лейтенант не залишив поля бою.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 27 лютого 1945 року за героїчне виконання завдань командування і проявлену при цьому стійкість і мужність Малиновському Ц. К. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Історія міст і сіл РСР. Хмельницька обл. – К., 1971. – С. 175.

Малиновський Цезарь Казимирович // Из когорты мужественных. – Л.: 1979. – С. 146-148.

Малиновський Цезар Казимирович // Книга Пам'яті України. Хмельниц. обл.: іст.-мемор. вид.: в 10 т. – Хмельницький, 1995. – Т. 2. – С. 8.

Малиновський Цезар Казимирович // Твої герої, Хмельниччино!: набір листівок. – Хмельницький, 1995.

Малиновский Цезарь Казимирович // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц.обл. – Л., 1995. – С. 146-148.

Малиновський Цезар Казимирович // Безсмертя. Книга Пам'яті України 1941-1945. – К., 2000. – С. 769.

* * *

Антонюк А. Герой із Купеля // Зоря. – 2004. – 12 берез.

Малиновський Цезар Казимирович // Комуніст Поділля. – 2004. – 9 черв.

Матіков Олександр Пантелійович

*(15.11.1907 р., с. Лозни, Летичівський р-н –
8.03.1982 р., м. Київ)*

В армії з 1932 р. У 1935 р. закінчив Харківську військово-авіаційну школу пілотів.

Учасник радянсько-фінської війни 1939 – 1940 рр.

Воював на 2-му Українському фронті. Неодноразово вилітав на штурм скупчень ворожих військ. До грудня 1943 р. підполковник

О. П. Матіков зробив 32 бойових вильоти, нанісши противникові велику втрату в живій силі і техніці.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 1 липня 1944 року за зразкове виконання бойових завдань командування по знищенню живої сили і техніки супротивника і проявлені при цьому мужність і героїзм, підполковнику Матікову О. П. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 55.

Матіков Олександр Пантелійович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 770.

* * *

Володимирів Б. Ім'я, вписане в бойову історію // Летичів.
газ. – 2010. – 7 трав.

Мевш Михайло Павлович

*(25.05.1921 р., с. Подолянське, Деражнянський р-н –
26.03.1944 р., м. Миколаїв)*

Весною 1941 р. призваний в морську піхоту, служив на Одеській військово-морській базі.

У травні 1943 р. був направлений в сформований 384-й окремих батальйон морської піхоти Чорноморського флоту. Восени 1943 р. брав участь в десантних операціях у містах Азовського узбережжя: Таганрозі, Маріуполі, Бердянську.

Відзначився під час захоплення та утримання плацдарму в тилу ворога, які полегшували радянським військам звільнення міста Миколаєва.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 20 квітня 1945 року розвіднику 384-го окремого батальйону морської піхоти Чорноморського флоту Мевшу М. П. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 234.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 89-92.

Макухин М. Десант в Николаев // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 150-153.

Мевш Михайло Павлович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 771.

* * *

Бугай Ю. Десант // Рад. Поділля. – 1975. – 5 серп.
Тільки вперед! Тільки до перемоги! // Корчагінець. – 1978. – 19 жовт.
Мамаєв І. Їх було шістдесят вісім // Вперед. – 1979. – 28 лип.
Павлов Д. Пам'ятають героя // Рад. Поділля. – 1983. – 31 лип.
Макухін М. Десант у безсмертя // Корчагінець. – 1985. – 9 лют.
Стефанюк С. Герой з Подолянського // Вісн. Деражнянщини. – 1996. – 8 трав.
Мевш Михайло Павлович // Комуніст Поділля. – 2004. – 16 черв.

Михайлюк Омелян Йосипович

(11.08.1919 р., с. Чернелівка, Красилівський р-н – 25.04.1945 р., м. Гожув-Велькопольський, Польща)

В армії з 1939 р., на фронті – з лютого 1943 р., командир 1-го ескадрону 62-го гвардійського кавалерійського полку, гвардії лейтенант. Воював на Центральному 1-му Білоруському фронтах.

29 січня 1945 р. при наступі на містечко Радовиш (Польща) відважний командир-кавалерист у взаємодії з сусіднім ескадроном успішно завершив атаку, в ході якої був розгромлений фашистський піхотний батальйон.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року за зразкове виконання бойового завдання командування в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм гвардії лейтенанту Михайлюку О. Й. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

25 квітня 1945 р. загинув смертю хоробрих.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 151-152.

Бугай Е. Атакуют кавалеристы // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 154-155.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов. – М., 1988. – Т. 2. – С. 95.

Михайлюк Омелян Йосипович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 773.

* * *

Михайлюк Омелян Йосипович // Комуніст Поділля. – 2004. – 23 черв.

Мацько В. Забутий герой з Чернелівки, котрого пам'ятають у Башкирії // Поділ. вісті. – 2009. – 22 верес.

Мончак Мефодій Степанович

*(1915 р., с. Харківці, Старосинявський р-н –
17.01.1944 р., м. Київ)*

В армії з 1937 р. На фронті з 1941 р. Воював на Південно-Західному, Брянському, 1-му Українському фронтах.

Заступник командира 4-го гвардійського винищувального протитанкового артилерійського полку (38-я армія, Воронежський фронт), гвардії капітан.

Відзначився в ході битви за річку Дніпро.

12 жовтня 1943 р. очолювані ним батареї, що діяли в складі рейдового загону в тилу противника в районі с. Блиставиця Бородянського р-ну Київської обл., знищили шість танків, чотири штурмових гармати, сорок вісім автомашин.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 грудня 1943 року за успішні рейди на Правобережній Україні в тилу ворога заступнику командира 4-го винищувального

протитанкового артилерійського полку гвардії капітану Мончаку М.С. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденом Леніна, орденом Вітчизняної війни 2-го ступеня, двома орденами Червоної Зірки.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К, 1971. – С. 527.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 59-61.

Бугай Е. По тылам врага // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 156-158.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М, 1988. – Т. 2. – С. 109.

Мончак Мефодій Степанович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 775.

* * *

Мончак Мефодій Степанович // Комуніст Поділля. – 2004. – 1 лип.

Нікольчук Микола Леонтійович

(6.12.1919 р., с. Оринин, Кам'янець-Подільський р-н – 10.10.1976 р., м. Ужгород, Закарпатська обл.)

В армії з 1938 р. Закінчив Сумське артилерійське училище. На фронті з липня 1941 р. Командир батареї 1301-го гарматного артилерійського полку, капітан.

Відзначився 30 грудня 1944 р. в бою на підступах до м. Будапешт: з групою бійців дивізії здійснював розвідку вогневих позицій противника і був атакований. Підняв бійців в контратаку, відкинув гітлерівців і увірвався в опорний пункт Ракошсентміхаль (передмістя Будапешту). Потрапив в оточення

і, не маючи боєприпасів, викликав вогонь дивізіону на себе. Рубіж був утриманий.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 15 травня 1946 року капітану Нікольчуку М. Л. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 133-135.

Нікольчук Микола Леонтійович // Край Кам'янецький: док.-публіцист. вид. – Кам'янець-Поділ., 2006. – С. 81.

Гладченко П. М. Знані люди Кам'яниччини // Кам'яниччина: історія, розвиток, перспективи. – Кам'янець-Поділ., 2008. – С. 164–189.

Про Нікольчука М. М. – С. 181–182.

* * *

Муравка Т. «Вогонь – на мене!» // Край Кам'янецький. – 2005. – 5 трав.

Одуха Антон Захарович

*(25.02.1910 р., с Янушовці нині с. Іванівка,
Славутський р-н – 17.05.1967 р., м. Славута)*

В армії з 1932 р. Після окупації Славутчини став організатором партизанської боротьби. У травні 1942 р. на залізничній ділянці Славута-Шепетівка за допомогою саморобної міни пустив під укіс військовий ешелон противника.

З'єднання під командуванням А.З. Одухи за час бойової діяльності провело близько 900 боїв. В результаті – знищено значну кількість техніки і живої сили ворога, а також звільнено з таборів Славута та Шепетівки 2190 військовополонених, що влилися до складу партизанського з'єднання.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 7 серпня 1944 року за зразкове виконання завдань командування в боротьбі проти німецько-фашистських загарбників, проявлені при цьому мужність і героїзм і за особливі заслуги у розвитку партизанського руху на Поділлі Одусі А. З. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 50, 51, 54, 99-100, 113, 173-175, 205, 271, 443, 458, 468, 483-486, 619-620, 637-639.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 75-77.

Макухин М. Эшелоны летят под откос // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 162-164.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 192.

Макухін М. Партизанські салюти // Подільської землі сини: худож. публіцист. зб. – Хмельницький, 1993. – С. 76-77.

Савчук П. Антон Одуха // Південно-Східна Волинь: наука, освіта, культура: матеріали регіон. наук.-краєзн. конф. – Хмельницький; Шепетівка, 1995. – С. 18-21.

Одуха Антон Захарович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 781.

* * *

Одуха Антон Захарович // Комуніст Поділля. – 2004. – 14 лип.

Ковальчук С. Достовірна біографія // Трудівник Полісся. – 2010. – 26 лют.

Олейнюк Клим Карпович

(25.11.1916 р., с. Лисиче, Славутський р-н –
27.03.1944 р., м. Вознесенськ, Миколаївська обл.)

В армії з 1941 р., служив у Тюмені в військовій частині, яка займалася підготовкою поповнення для фронтів, закінчив курси кулеметників. На фронті з липня 1943 р.

Відзначився в березні 1944 р. при форсуванні річки Південний Буг в районі м. Вознесенськ. Під час бою утримував плацдарм на західному березі річки Буг.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 13 вересня 1944 року гвардії молодшому сержанту Олейнюку К. К. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденом Леніна.

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 2. – С. 196.

* * *

Бельський А. Не відступив ні на крок // Трудівник Полісся. – 1989. – 29 лип.

Сапожник О. Героєм став по смерті // Поділля. – 1996. – 21 черв.

Сапожник О. До останнього подиху // Трудівник Полісся. – 1999. – 29 жовт.

Сапожник О. Вкарбований у безсмертя // Нетішин. вісн. – 2001. – 24 листоп.

Олійник Василь Петрович

(24.12.1903 р., с. Вікторівка, Чемеровецький р-н –
06.05.1983 р., там же)

В армії з 1925 по 1927 рр. На фронті з травня 1944 р. Стрелець 873-го стрілецького полку (276-а стрілецька дивізія у складі 1-ї гвардійської армії воював на 1-му, 4-му Українських фронтах.

Відзначився при штурмі одного з опорних пунктів, розташованого на висоті 521,0 поблизу с. Коростенко Старосамбірського району. Брав участь у штурмі висоти і в подальшому відбиттю трьох контратак противника.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року за мужність і героїзм проявлені при звільненні Західної України, червоноармійцеві Олійнику В. П. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Нагороджений орденами Леніна, «Знак Пошани», «Слави 3-го ступеня», медалями «За відвагу», «За перемогу над Німеччиною».

Література

Нагородний лист на червоноармійця В.П. Олійника // Поділля у Великій Вітчизняній війні (1941-1945 рр.). – Львів, 1960. – С. 265-267.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 101-103.

Бугай Е. На безымянной высоте // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 165-167.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 195.

Олійник Василь Петрович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 781.

* * *

Олійник Василь Петрович // *Комуніст Поділля*. – 2004. – 21 лип.

Омельчук Григорій Купріянович
(25.01.1920 р., с. Мала Боровиця, Білогірський р-н —
3.03.1983 р., м. Івано-Франківськ)

В армії з 1938 р., на фронті – з червня 1941 р. Командир батальйону 1317-го стрілецького полку, капітан. Воював на Західному, Центральному, 2-му Українському фронтах.

Відзначився в Умансько-Ботошанській операції під час форсування річок Південний Буг, Дністер, Прут. В числі перших вийшов на державний кордон з Румунією.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 13 вересня 1944 року за вмілу організацію форсування річок Південний Буг, Дністер і Прут і за виявлену при цьому мужність, командир батальйону 1317-го стрілецького полку, 202-ої стрілецької дивізії, 27-ої армії капітану Омельчуку Г. К. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Нагородний лист на капітана Г.К. Омельчука // *Поділля у Великій Вітчизняній війні (1941-1945 рр.)*. – Львів, 1960. – С. 256-257.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 69-71.

Бугай Е. Здравствуй, граница! // *Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл.* – Львов, 1985. – С. 168-171.

Омельчук Григорій Купріянович // *У боях за Вінниччину: до 50-річчя визволення обл. від нім.-фашист. загарбників / упоряд. С. Гальчак*. – Вінниця, 1994. – С. 64-65.

Омельчук Григорій Купріянович // *Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945*. – К., 2000. – С. 782.

Наші земляки – герої Радянського Союзу // Кадук І.П. Край білих гір: до 80-річчя утворення Білогір. р-ну (1923-2008). – Шепетівка, 2008. – С. 105-106.

* * *

Омельчук Григорій Купріянович // Комуніст Поділля. – 2004. – 28 лип.

Онищук Олег Петрович

*(12.08.1961 р., с. Путринці, Ізяславський р-н –
31.10.1987 р., м. Ізяслав)*

В армії з 1978 р. Служив у Забайкальському, Туркестанському військових округах на посаді командира взводу. У 1982 р. закінчив Київське вище загальновійськове командне училище ім. М. В. Фрунзе. З квітня 1987 р. надавав інтернаціональну допомогу народу Афганістану.

Заступник командира роти одного з підрозділів Сухопутних військ 40-ї армії Червонопрапорного Туркестанського військового округу, старший лейтенант.

Загинув смертю хоробрих в бою 31 жовтня 1987 р. у кишлаку Дурі в провінції Заболь, поблизу кордону з Пакистаном.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 5 травня 1988 року старшому лейтенанту Онищуку О. П. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденом Леніна, орденом Червоного Прапора, медаллю «За бойові заслуги».

Література

Мацько В. Напиши мені у вічність: худож.-докум. повість // Буяння. – Хмельницький, 1992. – С. 28-53.

Тарчевська В. Воїни-інтернаціоналісти – наші земляки // Духовні витоки Поділля: творці історії краю. – Хмельницький, 1994. – С. 340-341.

Маліш П. Побратими: докум. повість. – Хмельницький, 1997. – 56 с.

* * *

Саков В. Кулі летять і досі... // Поділ. вісті. – 1997. – 20 листоп.

Гурська Г. ... Мов спалах громовиці // Зоря Надгориння. – 1999. – 30 квіт.

Ортинський Микола Гнатович

*(19.12.1914 р., с. Женишківці Вільковецький р-н –
10.06.1982 р., м. Ташкент, Узбекистан)*

В армії з 1933 р., брав участь в радянсько-фінській війні 1939–1940 рр.

Учасник Великої Вітчизняної війни з червня 1941 р., командир 321-го винищувально-протитанкового артилерійського полку 7-ї окремої гвардійської винищувально-протитанкової артилерійської бригади, 47-ї армії Воронежського фронту, гвардії майор.

В ніч на 30 вересня 1943 року разом з полком переправився на правий берег Дніпра в районі с. Решетки Канівського р-ну Черкаської обл. і вогнем забезпечував захоплення плацдарму. 2-3 жовтня 1943 р. полк, під командуванням М. Ортинського, відбив 7 танкових атак противника і утримав плацдарм. При цьому ворог втратив 4 танки.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 грудня 1943 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з противником і проявлені при цьому мужність і героїзм гвардії майору Ортинському М. Г. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 50-53.

Макухин М. В Букринской излучине // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 172-174.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 207.

Ортинський Микола Гнатович // Вогонь війни у пам'яті навічно: уродженці Вінковеччини – Герої Радянського Союзу: [набір листівок] / уклад. М. Жук. – Вінківці, 2009.

* * *

Їх подвиги житимуть в віках // Сіл. новини. – 1967. – 22 серп.

Войтович П. Пам'ятають героїв – земляків // Сіл. новини. – 1984. – 6 листоп.

Кравчук В. Славимо героїзм // Сіл. новини. – 1984. – 23 листоп.

Ортинський Микола Гнатович // Комуніст Поділля. – 2004. – 4 серп.

Осліковський Микола Сергійович

(12.09.1900 р., м. Летичів – 8.10.1971 р., м. Москва, Росія)

В армії з 1918 р. Учасник Великої Вітчизняної війни з 22 червня 1941 р. Воював на Південно-Західному, Західному, Сталінградському, Воронезькому, 2-му Білоруському фронтах. В грудні 1942 р. присвоєно звання генерал-майора і призначено командиром 3-го гвардійського кавалерійського корпусу, який брав участь у Сталінградській битві, визволяв Білорусію, країни Європи. Саме третій корпус першим вступив на територію Східної Пруссії в 1944 р. й першим вийшов на з'єднання з союзниками на р. Ельба.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 29 травня 1945 року командир 3-го гвардійського кавалерійського корпусу, гвардії генерал-лейтенанту Осліковському М. С. за уміле керівництво військами і особисту хоробрість в складних умовах наступу на заключному етапі війни присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Після демобілізації проживав у Москві, до кінця своїх днів працював військовим консультантом на кіностудії «Мосфільм». За його участю знято більше 100 кінофільмів.

Помер 8 жовтня 1971 р. і похований у Москві на Новодівочому кладовищі.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 397.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 179-181.

Макухин М. От Волги до Эльбы // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 175-178.

Макухін М. Солдат двох воєн // Подільської землі сини: худож. публіцист. зб. – Хмельницький, 1993. – С. 78-80.

Осліковський Микола Сергійович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 783.

* * *

Чекерда Г. Пам'яті Героя Радянського Союзу Миколи Осліковського // Летичів. газ. – 2010. – 24 верес.

Павловський Іван Григорович

*(24.02.1909 р., с. Теремківці, Чемеровецький р-н –
28.03.2000 р., м. Москва, Росія)*

В армії з 1931 р. Служив червоноармійцем, потім став командиром взводу, роти, батальйону. З червня 1941 р. по серпень 1942 р. – начальник штабу і командир

стрілецького полку. Брав участь в оборонних боях на Україні.

З червня 1943 р. і до кінця війни – командир 328-ї стрілецької дивізії в складі Північно-Кавказького, Південного, 1-го Українського і 1-го Білоруського фронтів. На чолі дивізії брав участь у Новоросійсько-Таманській, Житомирсько-Бердичівській, Білоруській, Вісло-Одерській, Східно-Померанській і Берлінській операціях.

У ході Білоруської наступальної операції в червні 1944 р. дивізія полковника Павловського успішно прорвала всі рубежі оборони противника і першою в армії вирвалася на оперативний простір, за що була нагороджена орденом Червоного Прапора.

За бойові заслуги перед Батьківщиною Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 лютого 1969 року генералу армії Павловському І. Г. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 64, 282, 605.

Дунаєв П. Всегда в строю // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 179-182.

Макухін М. Оцінка маршала // Подільської землі сини: худ.-публіцист. зб. – Хмельницький, 1993. – С. 81-83.

Павловський Іван Григорович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 784.

* * *

Разуваєв В. Життя, присвячене Батьківщині // Проскурів. – 2009. – 19 лют. – С. 15.

Павловський Л. Захист Батьківщини – справа його життя // Нове життя. – 2009. – 20 лют.

Дмитришин О. ... І рідну мову не забував ніколи // Поділ. вісті. – 2009. – 24 лют.

Паперник Лазар Хаймович

(1.09.1918 р., м. Славута —
23.01.1942 р., с. Хлуднево, Думіничський р-н,
Калужька обл., Росія)

В армії з липня 1941 р. Снайпер 2-го мотострілецького полку (окрема мотострілецька бригада особливого призначення, війська НКВС СРСР).

Відзначився в ніч на 23 січня 1942 р. Виконуючи бойове завдання в тилу ворога, в складі загону лижників з 25 чоловік, потрапив в оточення, вів бій у с. Хлуднево Думіничського р-ну Калужької обл. Залишившись наодинці, підірвав себе і ворогів протитанковою гранатою.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 21 липня 1942 року за зразкове виконання бойових завдань командування і проявлені мужність та героїзм у боях з німецько-фашистськими загарбниками, червоноармійцеві Папернику Л. Х. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Паперник Л.Х. Письма заместителя политрука лыжного отряда // Говорят погибшие герои: предсмерт. письма совет. борцов против нем.-фашист. захватчиков (1941-1945 гг.) – М., 1966. – С. 76-80.

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 469.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 16-18.

Макухин М. Последней гранатой // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 183-186.

* * *

Паперник Лазар Хаїмович // Комуніст Поділля. – 2004. – 25 серп.

Його пам'ятають в Москві і Славуті // Пульс. – 2011. – 6 трав. – С. 1; фото.

Гаврилюк В. Шлях у безсмертя // Пульс. – 2012. – 20 січ. – С. 2: фото.

Пархомчук Юхим Онуфрійович

(1.06.1912 р., с. Червона Дубина, Теофіпольський р-н – 27.03.1944 р., м. Миколаїв)

На фронті з початку війни. Брав участь у боях під Одесою, Новоросійськом, Севастополем. У квітні 1943 р. був зарахований в 384-й батальйон морської піхоти Чорноморського флоту на посаду заступника командира відділення ПТР.

Відзначився в березні 1944 р. у боях за визволення міста Миколаєва. Дві доби десант вів кровопролитні бої, відбив 18 запеклих атак противника, знищивши при цьому до 700 солдатів і офіцерів ворога. В цьому бою загинув.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 20 квітня 1945 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецькими загарбниками і проявлені при цьому відвагу і героїзм, матросу Пархомчуку Ю. О. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

У Миколаєві, в сквері імені 68-ми десантників встановлено пам'ятник.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 550.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 89-92.

Макухин М. В отряде ольшанцев // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 187-189.

Пархомчук Юхим Онуфрійович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 785.

***

Пархомчук Юхим Онуфрійович // Комуніст Поділля. – 2004. – 8 верес.

Пахольчук Федір Єфремович

*(17.11.1916 р., с. Дворик, Красилівський р-н –
24.01.2012 р., м. Одеса)*

До початку Великої Вітчизняної війни закінчив Ленінградське військово-морське училище. На фронті з 1941 р. Воював в складі Червонопрапорного Балтійського флоту. Командир дивізіону катерних тральщиків. Брав участь і керував 250-ма бойовими операціями в найскладніших умовах.

20 травня 1944 року при траленні Нарвської затоки на дивізіон налетіли 27 «юнкерсів». Вмілим керуванням командир не допустив прицільного бомбардування. Вогнем з тральщиків було збито два літаки і три серйозно пошкоджено.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 22 липня 1944 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм, капітану 3 -го рангу Пахольчуку Ф. Є. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Нагороджений 2 орденами Червоного Прапора, орденом Нахімова 2-го ступеня, 2 орденами Вітчизняної війни 1-го ступеня, 3 орденами Червоної Зірки, медалями, в тому числі «За бойові заслуги».

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 19-21.

Макухин М. Во имя жизни // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 190-192.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов. – М., 1988. – Т. 2. – С. 241.

Пахольчук Федір Єфремович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 785.

Пахольчук Федір Єфремович // Байдич О. Кризь плин віків...: історія Красилівщини. – Хмельницький, 2003. – С. 277-278.

* * *

Пахольчук Федір Єфремович // Комуніст Поділля. – 2004. – 1 верес.

Печенюк Микита Карпович

*(1907 р., с. Розсохувата Летичівський р-н –
27.01.1945 р., м. Лейбусдорф, Польща)*

На фронті з квітня 1944 р. в складі 6-ї гвардійської стрілецької дивізії 13-ї армії 1-го Українського фронту, гвардії молодший сержант.

Особливо відзначився при форсуванні р. Одер. Успішно впорався із завданням по розвідці місцевості і таємно від ворога вивів батальйон на вихідні позиції для форсування річки. 27 січня 1945 р. в бою за опорний пункт Нойдорф південніше м. Штейнау загинув в момент, коли закидав гранатами вогневу точку противника. Похований біля населеного пункту Лейбусдорф (нині – Любенж приблизно в 8 кілометрах на південь від Штейнау (нині Сьцінави), Нижньосілезьке воєводство, Волузький повіт.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 квітня 1945 року за мужність і героїзм, проявлені при форсуванні р. Одер і в боях на плацдармі, гвардії молодшому сержанту Печенюку М. К. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 156-157.

Бугай Е. Пламень сердца // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 193-195.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – С. 265.

Печенюк Микита Карпович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 788.

* * *

Савченко В. Він став Героєм у боях на Одері // Колгосп. правда. – 1988. – 9 трав.

Печенюк Микита Карпович // Комуніст Поділля. – 2004. – 15 верес.

Писаренко Павло Трохимович

(10.10.1921 р., с. Станіславівка, Віньковецький р-н – 7.12.1996 р., с. Зіньків, Віньковецький р-н)

В армії з січня 1941 р., на фронті з червня 1941 р. Стрілець-радист, командир гармати танка на Південному, Південно-Західному, Сталінградському, 4-му, 3-му і 2-му Українських фронтах. В боях 5 разів поранений.

Відзначився 17-25 лютого 1945 р. під час бойових дій на правому березі р. Грон в районі населених пунктів Солдіна і Камендін (на північ від м. Штурово,

Словакія). Сержант Писаренко П. Т. не допустив прориву противника на переправу. Діючи із засідки, екіпаж знищив 9 танків, 5 бронетранспортерів і до 270 гітлерівців.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 28 квітня 1945 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм гвардії сержанту Писаренку П. Т. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Після війни працював водієм, диспетчером автобусної станції. Після виходу на пенсію жив в с. Зіньків.

Література

Чижевский В. Героический венец // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 196-198.

Мужність // Шевчук М. П. Зіньків / М.П. Шевчук, В.М. Дзюба. – Хмельницький, 2004. – С. 28-32.

Писаренко Павло Трохимович // Вогонь війни у пам'яті навічно: уродженці Віньковеччини – Герої Радянського Союзу: [набір листівок] / уклад. М. Жук. – Віньківці, 2009.

* * *

Шевчук М. Побратими // Рад. Україна. – 1974. – 22 черв.

Макухін М. Тільки в бій // Корчагінець. – 1975. – 7 січ.

Бій за переправу // Сіл. новини. – 1985. – 9 трав.

Горохов П. Вони були першими // Сіл. новини. – 1986. – 7 листоп.

Колісник І. Ми несли волю // Сіл. новини. – 1995. – 13 січ.

Герої Радянського Союзу // Сіл. новини. – 2003. – 28 берез.

Писаренко Павло Трохимович // Комуніст Поділля. – 2004. – 22 верес.

Пиявчик Іван Павлович

*(1.02.1913 р., с. Жилинці, Ярмолинецький р-н –
2005 р., м. Хмельницький)*

У діючій армії – з січня 1943 р. Воював з 1 березня по 26 червня 1943 року на Південному фронті. З 12 вересня 1944 року – на 1-му Білоруському фронті в 1107-му (з 1 грудня 1944 року – 369-му гвардійському) самохідно-артилерійському полку 3-го (з 20 листопада 1944 – 9-го гвардійського) танкового корпусу, де командував батареєю самохідно-артилерійських установок САУ-85.

Відзначився в Вісло-Одерській стратегічній наступальній операції.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 27 лютого 1945 року за мужність і героїзм, проявлені в Вісло-Одерській операції, гвардії капітану Пиявчику І. П. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Література

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М.Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 26.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 148-150.

Бугай Е. Неравный поединок // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 199-201.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 275.

Пиявчик Іван Павлович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 788.

Пиявчик Іван Павлович // Видатні люди Ярмолинеччини: біобібліогр. довід. / упоряд. В.М. Москаленко. – Ярмолинці, 2010. – С. 5-6.

* * *

Василевський М. У Хмельницькому залишився один Герой Радянського Союзу // *День*. – 2002. – 27 черв. – С. 2.

Гайдук О. Пам'ятають земляки героя // *Вперед*. – 2010. – 9 квіт.

Поліщук Іван Михайлович

(15.01.1916 р., с. Ленківці, Шепетівський р-н – 29.09.1943 р., м. Синельникове, Дніпропетровська обл.)

В армії з 1937 р. На фронті з листопада 1941 р. Воював у складі 6-ї та 35-ї гвардійських стрілецьких дивізій на Брянському і Південно-Західному фронтах. Був командиром кулеметної роти стрілецького батальйону, заступником і командиром стрілецького полку, гвардії майор.

Брав участь в обороні міст Тула, Єфремов, в контрнаступі під Москвою. Вміло організував форсування р. Дніпро 27 вересня 1943 р. поблизу с. Звонецьке Дніпропетровської обл. Утримуючи захоплений плацдарм, успішно відбивав ворожі контратаки. Загинув в бою 29 вересня 1943 р.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 22 лютого 1944 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм гвардії майору Поліщuku І. М. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденами Леніна, Вітчизняної війни 2-го ступеню, Червоної Зірки.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е.Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 43-45.

Бугай Е. Атакуют гвардейцы // *Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл.* – Львов, 1985. – С. 202-204.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 293.

Поліщук Іван Михайлович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 790.

* * *

Царик О. Подвиг на схилах Дніпра // Шляхом Жовтня. – 1985. – 4 трав.

Поліщук Іван Михайлович // Комуніст Поділля. – 2004. – 6 жовт.

Прокоп'юк Микола Архипович

(07.06.1902 р., с. Самчики, Старокостянтинівський р-н – 11.06.1975 р., м. Москва, Росія)

Учасник Великої Вітчизняної війни з 1941 р., підполковник. В серпні 1942 р. закинутий в тил ворога на чолі групи «Мисливець», на базі якої було створено партизанське з'єднання під його командуванням. З'єднання виконувало спецзавдання на території України, Польщі, Чехословаччини. Наприкінці вересня 1944 р. з'єднання захопило Руський перевал в Східних Карпатах та утримувало його до підходу військ 4-го Українського фронту.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 5 листопада 1944 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм Прокоп'юк М. А. удостоєний звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений двома орденами Леніна, трьома орденами Червоного Прапора, орденом Вітчизняної війни 1-го ступеня.

Література

Прокоп'юк М. А. Подвигом уславлені // Герої Радянського Союзу – партизани і підпільники України в роки Великої Вітчизняної війни. – К., 1978. – С. 267-270.

Макухин М. По заданию партии // Гордость и слава Подполий: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 205-208.

Макухін М. Через роки випробувань // Подільської землі сини: худож.-публіцист. зб. – Хмельницький, 1993. – С. 93-95.

Прокоп'юк Микола Архипович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 792.

Вавринчук М. Людина з легенди: іст.-біогр. нарис / М. Вавринчук, В. Шевченко. – Хмельницький, 2005. – 127 с.

Вавринчук М. Легендарний розвідник команданте Ніколас / М. Вавринчук, В. Шевченко. – Вид. 2-ге, уточ. і доп. – Хмельницький, 2010. – 271 с.

* * *

Яковлев М. Чекіст, розвідник, партизан // Рад. Поділля. – 1987. – 20 груд.

Грищук Г. Герой розвідки // Поділля. – 2000. – 5 трав.

Пілявський С. Герой, розвідник, наш земляк // Поділ. вісті. – 2002. – 4 лип.

Прокоп'юк Микола Архипович // Комуніст Поділля. – 2004. – 13 жовт.

Людина незвичайної долі // Життя Старокостянтинівщини. – 2012. – 30 черв. – С. 3.

Репутін Самійло Михайлович

(12.11.1914 р., с. Гоголі, Віньковецький р-н – вересень 1943 р., м. Переяслав-Хмельницький, Київська обл.)

В армії з 1936 р. На фронті з червня 1941 р., старший лейтенант, командир батареї 449-го винищувально-протитанкового артилерійського

полку 2 винищувально-протитанкової артилерійської бригади 13 армії Центрального фронту, старший лейтенант.

Батарея під командуванням старшого лейтенанта С. М. Репутіна у складі полку 7 липня 1943 р. вела нерівний бій на захід від селища міського типу Понирі Курської обл., було відбито кілька атак і знищено 15 танків. Командир батареї, будучи пораненим, залишався в строю. Він зумів організувати оборону, відбити атаки противника та втримати позицію до підходу підкріплення.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 7 серпня 1943 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм, старшому лейтенанту Репутіну С. М. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Література

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 10.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 30-32.

Бугай Е. Редут Репутина // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 209-211.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 2. – С. 355.

* * *

Їх подвиги житимуть в віках // Сіл. новини. – 1967. – 22 серп.

Слава воїну-герою за подвиг // Сіл. новини. – 1974. – 9 трав.

Герої Радянського Союзу // Сіл. новини. – 2003. – 28 берез.

Репутін Самійло Михайлович // Комуніст Поділля. – 2004. – 20 жовт.

Рисюк Ілля Григорович

(15.05.1921 р., с. Соколівка, Ярмолинецький р-н –
30.01.1945 р., Каммельвіц, Німеччина)

В армії з лютого 1944 р. Воював на 1-му Українському фронті в 17-й гвардійській механізованій бригаді у складі 6-го гвардійського танкового корпусу 4-ї танкової армії, гвардії молодший сержант.

Брав участь в Проскурівсько-Чернівецькій наступальній операції. Відзначився при форсуванні річки Одер і в боях на захопленому плацдармі у січні 1945 р., загинув у бою.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 квітня 1945 року за мужність і героїзм, проявлені при форсуванні р. Одери і в боях на плацдармі, гвардії молодшому сержанту Рисюку І. Г. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Похований у братській могилі в с. Каммельвіц, Німеччина. Нагороджений орденом Леніна, медаллю «За відвагу».

Література

Історія сіл і міст Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 673.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 174-176.

Бугай Е. Из племени корчагинцев // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 215-217.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 2. – С. 392.

Рисюк Ілля Григорович // Видатні люди Ярмолинеччини: біобібліогр. довід. / упоряд. В.М. Москаленко. – Ярмолинці, 2010. – С. 7-8.

* * *

Рисюк Ілля Григорович // Комуніст Поділля. – 2004. – 3 листоп.

Фурман Б. Кризь бої – до героя // Вперед. – 2011. – 6 трав.

Рогульський Франц Миколайович

(28.09.1916 р., с. Зеленче, Дунаєвецький р-н – 22.08.1985 р., м. Одеса)

В армії з 1939 р. На фронті з перших днів війни – льотчик авіації дальньої дії. На його рахунку бойові вильоти на міста Берлін, Данцінг, Тільзіт, Кенігсберг. У 1944 р. здійснив 647 бойових вильотів (з яких – 95 за завданням Ставки Верховного Головнокомандування). За роки війни пробув у повітрі 3557 годин або 148 діб. Після звільнення у запас працював у цивільній авіації.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 19 серпня 1944 року за проявлений героїзм, сміливість і наполегливість при виконанні бойових завдань командир ескадрильї 19-го гвардійського авіаційного полку далекої дії гвардії капітану Рогульському Ф. М. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденами Леніна, Червоного Прапора, Вітчизняної війни I ступеня. Червоної Зірки, медалями.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е.Бугай, М.Макухин. – Львов, 1978. – С. 117-119.

Бугай Е. Разящие залпы // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 212-215.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 360.

Рогульський Франц Миколайович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 796.

* * *

Прокопчук В. Ас нічного неба // Ленін. шляхом. – 1990. – 10, 12 трав.

Руцький Олександр Володимирович
(16.09.1947 р., м. Хмельницький)

У листопаді 1966 р. був призваний до лав Радянської Армії. Служив у Канську Красноярського краю в школі повітряних стрільців-радистів. У 1971 р. закінчив Барнаульське вище військово-авіаційне училище ім. К.А. Вершиніна.

У 1971-1977 рр. служив в Борисоглібському вищому військовому авіаційному училищі ім. В.П.Чкалова. В 1977-80 рр. навчався у Військово-повітряній академії ім. Ю.А. Гагаріна.

У 1985-88 рр. брав участь в бойових діях в Афганістані. Обіймав посаду командира окремого штурмового авіаційного полку (40-а армія). Протягом 1985-86 рр. виконав 356 бойових вильотів.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 8 грудня 1988 року Руцькому О. В. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Нагороджений орденами Червоного Прапора, Червоної Зірки, медалями, а також орденами і медалями іноземних держав, у тому числі трьома орденами Демократичної Республіки Афганістан.

Література

Про присвоєння звання Героя Радянського Союзу полковникові Руцькому Олександрові Володимировичу: Указ

Президії Верховної Ради СРСР від 8 груд. 1988 // Відом. Верхов. Ради СРСР. – 1988. – № 50 (груд.). – С. 4.

Крохмалюк В. Народжений учетверте // Рад. Україна. – 1990. – 23 верес.

Єсюнін С. Герой, що народився в Проскурові // Є! Поділля. – 2008. – 22 трав. – С. 7.

Сидоришин Олексій Петрович

(27.01.1921 р., с. Йосипівка, Старосинявський р-н –
7.11.1945 р., м. Шенетівка)

В армії з 1939 р. На фронті з перших днів війни. Воював на Західному, Сталінградському, Воронежському, 1-му Українському фронтах. Здійснив 21 бойовий виліт, з них 18 – вночі. Всі вильоти виконані успішно, з нанесенням значних втрат противнику.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 15 травня 1946 року за мужність і відвагу, проявлену при виконанні завдань командування, командир 226-го полку 2-го гвардійського авіаційного бомбардувального корпусу гвардії старшому лейтенанту Сидоришину О. П. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений двома орденами Леніна, двома орденами Червоного Прапора, медаллю «За оборону Сталінграда», іншими медалями.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 172-174.

Бугай Е. Удары возмездия // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 218-221.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т.– М., 1988. – Т. 2. – С. 456.

Сидоришин Олексій Петрович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 802.

* * *

Макухін М. Останній удар / М. Макухін, Ю. Бугай // Корчагінець. – 1975. – 26 квіт.

Сидоришин Олексій Петрович // Комуніст Поділля. – 2004. – 10 листоп.

Скалацький Павло Павлович

*(1910 р., с. Кривачинці, Волочиський р-н –
14.10.1943 р., Білорусія)*

На фронті з 1941 р., командир гармати 37-го гвардійського стрілецького полку 12 гвардійської стрілецької дивізії 61 армії Центрального фронту.

Відзначився в боях в кінці вересня 1943 р. біля с. Сидорівка Чернігівської обл. та с. Глушець Гомельської обл. Під час танкової контратаки противника Скалацький П.П., з відкритої вогневої позиції, прямою наводкою, вогнем своєї гармати підбив 2 середніх німецьких танки, знищив 2 бронемашини і 15 німецьких автоматників.

Артилеристи під командуванням Скалацького П.П. забезпечили переправу 37-го гвардійського стрілецького полку.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 15 січня 1944 року за мужність і відвагу проявлену при виконанні завдань командування Скалацькому П. П. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т.– М., 1988. – Т. 2. – С. 471.

Михальчишин І.Р. Кривачинці // Історія Волочиського району. – Хмельницький, 2010. – С. 275-285.

Про Скалацького П.П. – С. 279, 282, 283.

* * *

Іванов Є. Слідами пошуку // Рад. Поділля. – 1984. – 21 жовт.

Перчинський А. Пісня про Героя Радянського Союзу // Зоря. – 1985. – 7 лют.

Слободзян Василь Семенович

(23.03.1916 р., с. Бахматівці, Хмельницький р-н – лютий, 1942 р., м. Барвінково, Харківська обл.)

В армії з 1937 р. Учасник боїв на р. Халхин-Гол в 1939 р. Механік-водій танка 6-ї танкової бригади, молодший командир. Відзначився в боях біля гори Баїн-Цаган. Умілим управлінням бойової машини сприяв знищенню 3-х гармат та 15-и солдат противника.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 17 листопада 1939 року за мужність і відвагу проявлену при виконанні завдань командування, Слободзяну В. С. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Учасник Великої Вітчизняної війни з серпня 1941 р. В лютому 1942 року старший лейтенант Слободзян В. С. зник безвісти.

Нагороджений орденами Леніна, Вітчизняної війни 1-го ступеня.

Література

Козлова Н. Герої Радянського Союзу з Поділля // Тези доповідей Подільської історико-краєзнавчої конференції (жовт., 1965 р.). – Хмельницький, 1965. – С. 14-16.

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 46.

Новиков М. Победа на Халхин-Голе. – М., 1971. – С. 90.

Макухин М. Подвиг на Халхин-Голе // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 221-225.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. . – Т. 2. – С. 480.

Слободзян Василь Семенович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 804.

* * *

Слободзян Василь Семенович // Комуніст Поділля. – 2004. – 17 листоп.

Слободян Митрофан Лук'янович
(22.11.1918 р., с. Пилити, Красилівський р-н –
29.10.1984 р., м. Рига, Латвія)

В армію призваний в 1939 р. Служив у кавалерії. На фронті з листопада 1941 р. Воював на Західному, Брянському, Центральному, 1-му Білоруському фронтах в 20-й (в подальшому – 17-а гвардійська) кавалерійській дивізії. Пройшов бойовий шлях від сержанта до командира кулеметного розрахунку.

З 10 січня по кінець лютого 1942 р. 20-а кавалерійська дивізія у складі корпусу вела запеклі бої на Гжатському напрямку. Гвардії капітан Слодян М.Л. особистим прикладом підняв ескадрон в атаку і оволодів селом Альт-Прибков.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 15 травня 1946 року за мужність і героїзм у боях з німецько-фашистськими загарбниками, гвардії капітану Слободяну М. Л. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Нагороджений орденами Леніна, Червоного Прапора, Вітчизняної війни 1-го ступеня, Червоної Зірки, медалями.

Література

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 28.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 162-164.

Макухин М. Парторг веде в атаку // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 226-229.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 481.

Слободян Митрофан Лук'янович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 804.

* * *

Слободян Митрофан Лук'янович // Комуніст Поділля. – 2004. – 24 листоп.

Сорока Артем Максимович

*(13.10.1902 р., с. Святець, Теофіпольський р-н –
12.02.1940 р., м. Ленінград, Росія)*

В армії з 1924 р. Учасник радянсько-фінської війни 1939-40 рр. Командир батальйону 245-го стрілецького полку (123-тя стрілецька дивізія, 7-а армія, Північно-Західний фронт).

Відзначився в лютому 1940 р. при взятті важливої висоти, вміло керував батальйоном, захопив один і зруйнував 9 залізобетонних дотів. 12 лютого 1940 р. відважний комбат був поранений, але не покинув поля бою. Загинув у цьому бою.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 21 березня 1940 року, за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з фінською білогвардійщиною і проявлені при цьому відвагу і героїзм, капітану Сороці А. М. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденом Леніна (посмертно).

Література

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 5.

Макухин М. Неотразимые удары // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 229-232.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т.– М., 1988. – Т. 2. – С. 505.

Сорока Артем Максимович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 807.

* * *

Сорока Артем Максимович // Комуніст Поділля. – 2004. – 1 груд.

Стацюк Микола Арсентійович

*(15.05.1917 р., с. Завовк, Летичівський р-н –
23.03.1976 р., м. Баку, Азербайджан)*

В армії з 1938 р. у бронетанкових військах.

На фронті з перших днів війни. Бойове хрещення отримав у бою під смт. Броди: екіпаж його танка підпалив чотири гітлерівських броньованих машини. В бою, біля м. Золочів (Львівська обл.) знищили 10 ворожих автомашин з вантажем і до 150 гітлерівців.

29 січня 1945 р. механік-водій танка старшина Стацюк М. в складі батальйону форсував р. Одер в районі населеного пункту Одерек (Цігаціце, південніше м. Сулехув, Польща). Захопивши вигідний рубіж танковий батальйон протягом 9 діб вів бій в тилу ворога, утримував позиції до підходу стрілецьких підрозділів.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року за зразкове виконання завдань командування і проявлені мужність і героїзм у боях з німецько-фашистськими загарбниками, старшині М. А. Стацюку присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Нагороджений орденами Леніна, Червоної Зірки, медалями.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е.Бугай, М.Макухин. – Львов, 1978. – С. 160-161.

Бугай Е. Боевой счет танкиста // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 233-234.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 518.

Стацюк Микола Арсентійович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 806.

* * *

Стацюк Микола Арсентійович // Комуніст Поділля. – 2004. – 8 груд.

Стефанюк Олексій Іванович

(1918 р., с. Підлісний Олексинець, Городецький р-н – 2008 р., м. Ніжин, Чернігівська обл.)

В 1938-1939 рр. – на строковій службі в армії.

У 1942 р. – випускник Ленінградського військового артилерійського технічного училища.

Учасник бойових дій з 1942 р. Брав участь в обороні Ленінграда.

На рахунку Стефанюка О.І. майже дві сотні знешкоджених фашистів. За роки війни Стефанюк підготував 25 снайперів.

В 1999 році отримав високу нагороду – Героя Радянського Союзу.

Доктор економічних наук. Працював директором Ніжинського консервного комбінату.

Література

Стефанюк Олексій Іванович // Славетні Городоччини: бібліогр. список. – Городок, 2005. – С. 20.

* * *

Стефанюк Олексій Іванович // Городоччина: путівник. – Хмельницький, 2010. – С. 55: фото.

Стрілецький Петро Федорович

(13.11.1918 р., с. Криничне, Деражнянський р-н – 22.11.1973 р., м. Москва, Росія)

Закінчив Ленінградське військово-морське авіаційне училище.

На фронті з червня 1941 р. В складі 81-ї авіаційної ескадрильї Балтійського флоту брав участь в обороні військово-морської бази півострова м. Ханко, в січні 1944 р. – в розгромі опорних пунктів ворога під Ленінградом.

Здійснив 90 військових вильотів, потопив 4 ворожих транспорти, встановив 30 мін на фарватерах противника.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 31 травня 1944 року за зразкове виконання завдань командування та виявлену мужність і героїзм у боях з німецько-фашистськими загарбниками гвардії капітану Стрілецькому П. Ф. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна й медалі «Золота Зірка».

Нагороджений орденом Леніна, 3-а орденами Червоного Прапора, медалями.

Література

Стрілецький П.Ф. Перший день війни // Прапор лєнінізму. – 1967. – 9; 11 трав.

* * *

Мирошниченко Г. Сыны отечества. – М., 1961. – С. 132-138.

Історія міст і сіл Української РСР: Хмельницька область. – К., 1971. – С. 221.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М.Макухин. – Львов, 1978. – С. 21-23.

Макухин М. В небе Балтики // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 235-237.

Стрілецький Петро Федорович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 808.

* * *

Нестеришин С. Герой Балтики // Вісн. Деражнянщини. – 2003. – 7 жовт.

Стрілецький Петро Федорович // Комуніст Поділля. – 2004. – 15 груд.

Сугеров Борис Андрійович

*(2.08.1921 р., с. Ходорівці, Кам'янець-Подільський р-н –
12.02.1943 р., с. Ольховатка Касторненського р-ну
Курської обл.)*

В армії з 1939 р., на фронті – з червня 1941 р. Командир роти 129-ї танкової бригади (3-а армія, Центральний фронт), старший лейтенант.

Відзначився в ході бойових дій у Курській області. Високі якості командира, особисту мужність і бойову майстерність проявив при визволенні м. Касторне, сіл Єгорівка і Очки. Вогнем свого танка знищив 12 ворожих танків, 16 польових гармат, три бронетранспортери, 40 автомашин, 180 гітлерівців.

12 лютого 1943 року при взятті села Очки рота знищила 9 танків, 7 гармат. Загинув у цьому бою.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 23 вересня 1943 року командир танкової роти 129-ї танкової бригади 13-ї армії старшому лейтенанту Сугеру Б. А. за мужність і

героїзм посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденами Леніна, Червоної зірки, медаллю «За відвагу».

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 194, 199, 364.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е.Бугай, М.Макухин. – Львов, 1978. – С. 28-30.

Бугай Е. И снова бой... // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 238-240.

Сугеров Борис Андрійович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 808.

Герой Радянського Союзу Сугеров Борис Андрійович // Твої Герої, Кам'янецьчино. – Кам'янець-Поділ., 2005. – С. 94-103.

Історія в особах // Городоччина туристична: путівник. – Хмельницький, 2010. – С. 41-61: фото.

Про Сугерова Б. А. – С. 53-54: фото.

* * *

Сугеров Борис Андрійович // Комуніст Поділля. – 2004. – 22 груд.

Тимошук Володимир Михайлович (1923 р., с. Харківці, Старосинявський р-н)

В армії з 1941 р. Розвідник гвардійської окремої розвідувальної роти 28-ої гвардійської стрілецької дивізії (53-а армія, Степовий фронт), сержант.

Відзначився в бою на Білгородському напрямку. Підбравшись до ворожого дзоту, вогнем із автомата знищив його, захопив німецький мотоцикл з кулеметом і, підхавши до

ворожих траншей, відкрив вогонь, знищив більше 20 гітлерівців. Завдяки сміливим і рішучими діям сержанта-розвідника, авангардний батальйон і інші підрозділи 92-го гвардійського полку зайняли вигідні вогневі рубежі і пішли в наступ.

Звання Героя Радянського Союзу гвардії сержанту Тимощуку В. М. присвоєно 1 листопада 1943 року.

Після війни демобілізувався. Нагороджений орденом Леніна, орденом Вітчизняної війни 1-го ступеня, медалями.

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 577.

Тимошук Володимир Михайлович // Золоті зірки Синявщини [набір листівок]. – Стара Синява, 1989.

***

Лазаренко Д. У сузір'ї героїв // Колос. – 1989. – 7 берез.

Тимошук Володимир Михайлович // Життя осяяне подвигом: (набір листівок) – Хмельницький, 2005.

<http://www.az>

libr.ru/index.shtml?Persons&000/Date/Birth/Y1923

Тимошук Дмитро Іванович

(3.11.1919 р., с. Плузжне, Ізяславський р-н – 12.07.1999 р., там же)

В армії з 1939 р. На фронті з березня 1943 р. в 180-ій окремії роті зв'язку 213-ї стрілецької дивізії на посаді командира телефонно-кабельного відділення.

Відзначився 28 вересня 1943 р., прокладаючи під сильним артилерійсько-мінометним вогнем телефонну лінію через Дніпро і забезпечивши її функціонування..

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 26 жовтня 1943 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-

фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність та героїзм, старшині Тимощуку Д. І. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Література

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 13-14.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 47-50.

Тимощук Дмитро Іванович // Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 811.

* * *

Гурська Г. Ціна життя – ціна Золотої Зірки // Зоря Надгориння. – 1999. – 15 лип.

Якимчук Н. Їх подвиг житиме в віках // Зоря Надгориння. – 2012. – 9 трав. – С. 3.

Ткачук Іван Олексійович

*(24.02.1919 р., с. Жижниківці, Білогірський р-н –
3.02. 1945 р., м. Кебен, Польща)*

На фронті з жовтня 1941 р, воював на Західному, Донському і Першому Українському фронтах. Командир взводу. Відзначився в бою при форсуванні р. Одер 23 січня 1945 р. Переправився з першими танками на лівий берег р. Кебен і брав участь у відбитті контратак противника. Загинув у бою.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 квітня 1945 року за героїчні подвиги і вміле керівництво боями на підступах до м. Берлін командир 126-го танкового полку 6-го гвардійського механізованого корпусу 4-ої гвардійської армії гвардії майору Ткачуку І.О. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 29.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 169-171.

Бугай Е. Танки повернули на Берлин // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 245-247.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 588.

Наші земляки – герої Радянського Союзу // Кадук І.П. Край білих гір: до 80-річчя утворення Білогір. р-ну (1923-2008). – Шепетівка, 2008. – С. 104-105.

* * *

Зубчевський А. Іванове безсмертя // Рад. село. – 1991. – 25 черв.

Ткачук Іван Олексійович // Комуніст Поділля. – 2005. – 12 січ.

Тручак Лаврентій Васильович

(15.08.1907 р., с. Нагоряни, Кам'янець-Подільський р-н – 20.8.1944 р., м. Кудіркос-Науместіс (Литва))

В армії з 1929 р. На фронті з – липня 1941 р. Командир танкової роти 112-ї окремої танкової бригади (5-а армія, 3-й Білоруський фронт), капітан.

Відзначився у серпні 1944 р. Його рота за один день знищила 5 танків, 4 мінометні батареї, 4 гармати, 19 БТР, велику кількість живої сили ворога. 16 липня 1944 р. рота першою вийшла на державний кордон.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року за мужність та відвагу проявлені в бою, капітану Тручаку Л. В. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденами Леніна, Вітчизняної війни II ступеня, медалями.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 125-126.

Герой Радянського Союзу Тручак Лаврентій Васильович // Твої герої, Кам'янецьчино. – Кам'янець-Поділ., 2005. – С.104-113.

Тручак Л.В. // Кам'янецьчина: історія, розвиток, перспективи: наук. зб. – Кам'янець-Поділ., 2008. – С. 187.

* * *

Гарнага І. В. «Іду на таран» // Прапор Жовтня. – 1985. – 5 квіт.

Герой Радянського Союзу // Подолянин. – 2007. – 10 серп.

Хоптяр Степан Іванович

(23.01. 1921 р, с. Грабина, нині у складі м. Ярмолинці – 30.04.1945 р., м. Жари, Польща)

Учасник Великої Вітчизняної війни з червня 1941 р.

Служив в протитанкових військах, брав участь в боях під містами Сталінградом і Курськом, на ріках Дніпро й Вісла. В числі перших 29 січня 1945 р. форсував р. Одер.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 квітня 1945 року за героїзм і відвагу виявлену в боях при форсуванні р. Одер і оволодіння рядом населених пунктів, навіднику гармати сержанту Хоптяру С. І. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

30 квітня 1945 р. в важких кровопролитих боях за взяття німецького м. Косвиг Хоптяр С. І. загинув смертю хоробрих. Похований в братській могилі радянських воїнів на головній площі м. Жари (Польща).

Нагороджений орденами Червоної Зірки і Слави третього ступеня, Вітчизняної війни першого і другого ступенів, медаллю «За оборону Сталінграда».

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 647.

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 28.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 158-160.

Бугай Е. И десять гранат не пустяк // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 251-253.

Хоптяр Степан Іванович // Видатні люди Ярмолинеччини: біобібліогр. довід. / упоряд. В.М. Москаленко. – Ярмолинці, 2010. – С. 8-9.

* * *

Хоптяр Степан Іванович // Комуніст Поділля. – 2005. – 26 січ.

Фурман Б. Танки воїна боялись // Вперед. – 2011. – 21 січ.

Шахнович Мойсей Давидович

*(15.05.1918 р., м. Старокостянтинів –
19.10.1982 р., м. Баку, Азербайджан)*

В армії з 1938 р. У 1941 р. закінчив Бакинське військове піхотне училище.

На фронті з листопада 1941 р. Командир батареї 321-го артилерійського полку (91-а стрілецька дивізія, 51-а армія, Південний фронт), капітан. Воював на р. Дон, в передгір'ях Кавказу і під Сталінградом. Брав участь у визволенні України.

Відзначився у вуличних боях за м. Мелітополь 12-23 жовтня 1943 р. Його батарея знищила 2 танки, 4 автомашини і відбила декілька контратак противника.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 1 листопада 1943 року за мужність та відвагу проявлені в боях капітану Шахновичу М. Д. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка».

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 2. – С. 487- 490.

Подвиг їх, безсмертний: короткий біограф. довід. – К., 2010. – С. 48.

Швець Ульянов Євстаф'євич (Євграфович)

*(17.06.1900 р., с. Березна, Шепетівський р-н –
3.08.1944 р., м. Сандомир, Польща)*

В армії з 6 лютого 1919 р. В громадянську війну воював у бригаді Г. І. Котовського. В Червоній Армії з 1937 р.

На фронті з 22 червня 1941 р. Командував винищувальним загonom, стрілецькою ротою, був командиром загороджувального загону. Брав участь у боях на Південно-Західному,

Сталінградському, Донському, 1-му Українському фронтах.

Командир батальйону 545-го стрілецького полку 389-ї стрілецької дивізії капітан У.Є.Швець з групою бійців 29 липня 1944 р. форсував р. Вісла (на схід від міста Сандомир (Польща), захопив і протягом 2 діб утримував плацдарм, відбиваючи атаки противника. Був поранений, але не покинув поля бою. Загинув в одному з боїв на Сандомирському плацдармі біля села Веняри (Польща). Похований у братській могилі в м. Сандомир.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 23 вересня 1944 року, капітану Швецю У. Є. за доблесть і відвагу, проявлені при форсуванні річки Вісла й утриманні плацдарму в районі міста Сандомир, що забезпечило успішний наступ радянських військ, посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 141-143.

Бугай Е. Венки Герою // Гордость и слава Подолии: очерки о Героях Советского Союза – уроженцах Хмельниц. обл. – Львов, 1985. – С. 254-256.

Швець Улян Євстафійович// Безсмертя. Книга Пам'яті України. 1941-1945. – К., 2000. – С. 824.

Швець Улян Євграфович // Подвиг їх безсмертний: короткий біогр. довід. – К., 2010. – С. 44.

* * *

Швець Улян Євстаф'євич // Комуніст Поділля. – 2005. – 2 лют.

Герої Радянського Союзу, які отримали звання за визволення Хмельниччини

Барабанов Петро Іванович

(12.07.1921 р., Брянськ, Росія –
20.11.1986 р., м. Сочі, Росія)

В армії з 1940 р. Командир взводу 28-го танкового полку (16-а гвардійська танкова бригада, 6-й гвардійський механізований корпус, 4 танкова армія, 1-й Український фронт), гвардії лейтенант

Відзначився в березні – квітні 1944 р. під час рейду в тил ворога на Кам'янецьчині, завадивши переправі ворога через річку

Дністер.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 травня 1944 року за мужність та відвагу проявлені в бою, гвардії-лейтенанту Барабанову П. І. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

З 1945 р. ст. лейтенант Барабанов – в запасі. Жив у м. Со-
чі. Працював на консервному комбінаті. Почесний громадянин
м. Кам'янець-Подільський.

Нагороджений орденами Леніна, Вітчизняної війни I і II
ступеня, медалями.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Маку-
хин. – Львов, 1978. – С. 240-242.

Афанасенко Д.Б. Барабанов Петро Іванович // Енцикло-
педія Сучасної України. – К., 2003. – Т. 2. – С. 210.

Герой Радянського Союзу Барабанов Петро Іванович //
Твої герої, Кам'янеччино. – Кам'янець-Поділ., 2005. – С. 13–18.

* * *

Їх подвиги житимуть в віках // Сіл. новини. – 1967. –
22 серп.

Щур О. Бій на Дністрі: докум. нарис // Прапор Жовтня. –
1978. – 12 лип. – С. 3.

Прокопчук В. Цінні експонати // Поділ. вісті. – 1996. –
8 жовт.

Герої Радянського Союзу // Сіл. новини. – 2003. –
28 берез.

Бурлуцький Павло Іванович

*(14.02.1910 р. ст. Кагальник, Азовський р-н, Ростовська обл.,
Росія. – 13.10.1944 р., м. Старокостянтинів)*

В армії від лютого 1941 р. З початку
війни – командир 26 гвардійського авіаполку.
Займався підготовкою молодих льотчиків, літав
сам для бомбардування ворожих територій. До
моменту прийняття командування авіаполком
нічних мисливців-блокувальників у вересні
1943 р. – на його рахунок було 168 бойових
вильотів, з яких лише два – денні.

Загинув під час виконання бойового завдання біля м. Старокостянтинів.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 19 серпня 1944 року за зразкове виконання завдань командування і проявлені при цьому мужність і героїзм, гвардії підполковнику Бурлуцькому П. І. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Двічі нагороджений орденом Червоного Прапора, та орденом Леніна.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 248-249.

Лобода М. Нештатные ситуации // Шла война...: сб. воспоминаний. – Ростов-на-Дону, 1989. – С. 71-78.

* * *

Лобода М. «Мисливці-блокувальники» // Світло Жовтня. – 1986. – 9 трав.

Лобода М. Душа полку: докум.-публіцист. повість // Світло Жовтня. – 1986. – 18 верес.

Доронін Василь Олександрович

(25.12.1917 р., с. Крутці, Старицький р-н, Тверська обл., Росія – 17.01.1985 р., м. Ленінград, Росія)

В армії з 1938 р. Закінчив Харківське бронетанкове училище. На фронті з 1941 р. Командир танкової роти 28-го танкового полку 16-ї гвардійської Червонопрапорної механізованої бригади 6-го гвардійського механізованого корпусу 4-ї танкової армії 1-го Українського фронту, гвардії старший лейтенант.

Відзначився у березні 1944 р. під час бою за с. Бальківці Волочиського р-ну.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 травня 1944 року за мужність та героїзм, проявлені в боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками, гвардії старшому лейтенанту Дороніну В. О. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка» .

Після війни жив і працював у м. Ленінград.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е.Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 210-212.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 441-442.

* * *

Тімічев Л. За село Бальківці // Рад. Поділля. – 1972. – 25 берез.

Єлькін Валентин Іванович

*(21.09.1922 р., м. Усольє, Пермська обл., Росія –
8.07.1944 р., м. Хмельницький)*

В армії з 1941 р. Закінчив військово-авіаційну школу пілотів у м. Руставі (Грузія), зарахований у діючу армію у травні 1942 р. Молодший лейтенант, командир ланки 908-го винищувального авіаполку (141-а винищувальна авіаційна дивізія, війська проти-повітряної оборони).

8 липня 1944 р. здійснив повітряний таран поблизу с. Проскурівка Ярмолинецького району, у якому загинув.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 22 серпня 1944 року льотчику Є. В. Єлькіну посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 246-247.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 416.

Бондар І. М. Єлькін Валентин Іванович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2009. – Т. 9. – С. 395.

* * *

Довгалоук Ю. Хвилини подвигу // Корчагінець. – 1967. – 12 берез.

Єсюнін С. Подвиг соколів // Прибуз. зоря. – 2000. – 11 листоп.

Жулов Федір Єгорович

(1919 р., м. Старий Оскол, Белгородська обл., Росія – 23.04.1944 р., м. Славута)

В армії з 1940 р. Закінчив Тамбовську авіаційну школу пілотів. На фронті з червня 1943 р. Заступник командира ескадрильї 235-го штурмового авіаційного полку (264-а штурмова авіаційна дивізія, 5-й штурмовий авіаційний корпус, 2-а повітряна армія, 1-й Український фронт), молодший лейтенант.

Здійснив 108 бойових вильотів в тому числі над Славутою, Проскуровом, Волочиськом; у боях збив 7 літаків противника, знищив 36 танків, близько 90 автомобілів з грузом та ворожою піхотою. Загинув в одному з боїв у небі Хмельниччини.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 26 жовтня 1944 року за відмінне виконання бойового завдання командування, мужність, відвагу та героїзм, проявлені у боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками Жулов Ф. Є. посмертно удостоєний звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка».

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – 1978. – С. 245-246.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., – 1987. – Т. 1. – С. 511.

Немикін А. Жулов Федір Єгорович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2009. – Т. 9. – С. 675.

* * *

Харченко В. В небі України // Рад. Поділля. – 1973. – 11 берез.

Корнієнко П. У небі над Славутою // Рад. Поділля. – 1986. – 12 серп.

Сапожник О. Політ у безсмертя // Трудівник Полісся. – 2004. – 26 жовт.

Іванов Олексій Григорович

(1920 р., с. Ново-Олександрівка, Усть-Таркський р-н, Новосибірська обл., Росія – 25.04.1944 р.)

В армії з 1938 р.. Учасник Великої Вітчизняної війни з червня 1941 р. Був командиром підривної групи в партизанському з'єднанні ім. Ф. Михайлова, яке діяло в Славутському р-ні. Пізніше – начальник штабу окремого диверсійного батальйону.

У травні 1942 р. підпільники здійснили свій перший диверсійний акт – підірвали залізничний міст між станцією Кривин і роз'їздом Бадуювка, загинуло близько 700 гітлерівців. Всього підривна диверсійна група під командуванням Іванова О. Г. пустила під укіс 32 ешелони, знищила багато ворожих складів та ін.

Під час форсування річки Тур'я 25 квітня 1944 р., Іванов О.Г. був тяжко поранений і останньою гранатою підірвав себе і оточуючих ворогів.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 7 серпня 1944 року за бойові подвиги в тилу ворога і особливі заслуги у справі розвитку партизанського руху на Україні, О. Г. Іванову посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Поділля у Великій Вітчизняній війні 1941-1945. – Львів, 1960. – С. 197-198.

Тронько П. Подвиг твоїх батьків. – К., 1968. – С. 281-283.

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 51, 176, 177, 469, 484, 545, 621.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 193-195.

Іванов Олексій Григорович // Подвигом уславлені. – К., 1978. – С. 143-145.

Кольчак Яків Харитонович

(25.12.1918 р., с. Раково, Вознесенський р-н, Миколаївська обл. – 07.03.1955 р., с. Воронівка, Вознесенський р-н, Миколаївська обл.)

В армії з 1940 р., на фронті з червня 1941 р., навідник гармати 680-го стрілецького полку 169-ї стрілецької дивізії 18-ї армії Південного фронту.

Відзначився 13 липня 1941 р. на околиці с. Філянівка Новоушицького р-ну: підпустив ворога на сто п'ятдесят метрів і один знищив два танки і дві автомашини. Вів нерівний бій допоки його гармату не було знищено

Указом Президії Верховної Ради України від 2 серпня 1941 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм, червоноармійцю Кольчаку Я.Х.

присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 186-188.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 705.

* * *

Білик А. Історія одного подвигу // Наддністрян. правда. – 1966. – 22 лют.

Кудашкін Іван Степанович

(14.07.1922 р., с. Підлісна Тавля, Кочурівський р-н, Мордовія – 31.03.1944 р., с. Гаврилівці, Кам'янець-Подільський р-н)

В армії з 1940 р. Закінчив льотне училище. На фронті з грудня 1942 р. Командир повітряної ланки 36-го гвардійського бомбардувального полку (202-а бомбардувальна авіадивізія, 2-а повітряна армія), гвардії лейтенант.

Відзначився 31 березня 1944 р.: в повітряному бою в районі сіл Жванець і Гаврилівці Кам'янець-Подільського р-ну. Разом зі своїм екіпажем над переправою через річку Дністер повторив подвиг льотчика М. Гастелло. Загинув у бою.

Звання Героя Радянського Союзу присвоєно посмертно 26 червня 1991 року. Нагороджений орденами Леніна, Червоного Прапора.

Література

Красовский С.А. Жизнь в авиации. – М., 1965. – С. 25.

Белостоцкий Ю.В. Боевые крылья. – М., 1971. – С. 156.

Герой Радянського Союзу Кудашкін Іван Степанович // Твої герої, Кам'янеччино. – Кам'янець-Поділ., 2005. – С. 60-71.

Гладченко П. М. Знані люди Кам'янеччини // Кам'янеччина: історія, розвиток, перспективи: наук. зб. – Кам'янець-Поділ., 2008. – С. 175-176.

* * *

Сотников Г. І у віці летить крило... // Прапор Жовтня. – 1986. – 23 берез. – С. 1.

Подільський Гастелло // Подолянин. – 2007. – 23 берез.

Кам'янецький котел: до 65-річчя визволення Кам'янець-Поділ. р-ну від нім.-фашист. загарбників // Кам'янець-Поділ. вісн. – 2009. – 10 квіт. – С. 8.

Литвинов Петро Васильович

*(8.07.1922 р., с. Точилово, Кунінський р-н, Псковська обл.,
Росія – 22.03.1944 р., с. Аркадіївці,
Хмельницький р-н)*

В армії з травня 1941 р. На фронті з серпня 1942 р. Воював на Сталінградському, Донському, Західному, Брянському, 1-му Українському фронтах.

Відзначився в Проскурівсько-Чернівецькій операції. На чолі танкового взводу важких танків 9 березня 1944 р першим у полку увірвався в м. Старокостянтинів. В шестигодинному бою з ворожою піхотою і танками взвод знищив більше сотні німців, 5 танків і самохідних гармат. 22 березня 1944 р., обороняючи переправу через річку Бужок в районі с. Аркадіївка, з бійцями відбив три контратаки танків і піхоти, чим забезпечив форсування річки 304-ою стрілецькою дивізією. Згорів у танку разом з екіпажем.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 2 серпня 1944 року за зразкове виконання завдань командування і проявлені при цьому мужність і героїзм гвардії лейтенанту Литвинову П. В. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденами Леніна, Червоного Прапора, Вітчизняної війни 2-го ступеня, медалями.

Література

Краснознаменний Прикарпатский: краткий ист. очерк. – Львов, 1976. – С. 42.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 226-227.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 875.

* * *

Миколаснко Я. Пам'ять серця // Рад. Поділля. – 1974. – 26 листоп.

Попович В. Визволяв Аркадіївці // Прибуз. зоря. – 1998. – 19 берез.

Макаров Павло Олександрович

(10.11.1921 р., с. Рязань, Череповецький р-н, Вологодська обл., Росія – 22.03.1944 р., смт. Сатанів, Городоцький р-н)

В армії з лютого 1942 р. Був командиром гармати 7-го стрілецького полку 24-ої стрілецької дивізії (відомої ще як Залізна дивізія) 18-ої армії 1-го Українського фронту.

Відзначився в бою 24 березня 1944 р. в ході Проскурівсько-Чернівецької операції. Противник за підтримки 19 танків намагався прорватися по шосе Сатанів – Гусятин в районі с.Іванківці Городоцького району. Підпустивши ворога на 200–250 метрів, гарматним вогнем підбив два танки. Загинув у цьому бою.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 23 вересня 1944 року Макарову П. О. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденом Леніна, медаллю.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 205-206.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 231-234.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 16.

* * *

Якушкін І. Висота його подвигу // Рад. Поділля. – 1971. – 31 груд.

Муха В. Коли цвіли підсніжники // Рад. Поділля. – 1975. – 3 січ.

Назарчук М. Останній бій сержанта Макарова // Поділ. вісті. – 1999. – 25 берез.

Михайлов Федір Михайлович

(30.06.1898 р., с. Перелуч, Опочецький р-н, Новгородська обл., Росія – 5.08.1942 р., м.Славута)

В 1926 р. закінчив Ленінградський медичний інститут. З 1940 р. – головний лікар Славутського пологового будинку.

Під час Великої Вітчизняної війни зайняв посаду головного лікаря Славутської районної лікарні, при якій незабаром створив підпільну групу з полонених медпрацівників та місцевих жителів, що налічувала у своєму складі близько 200 осіб. Учасники підпільних груп організовували диверсії. В середині травня 1942 року на залізничній ділянці між станцією Кривин і полустанком Бадівка вони пустили під укіс ешелон з військовою технікою та живою силою ворога. Активно допомагав утечам з табору військовополонених.

22 липня 1942 р. за доносом зрадників Ф.М. Михайлов був заарештований і 5 серпня 1942 р. на території районної лікарні Славuti його було страчено.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 8 травня 1965 року за особливі заслуги, мужність і героїзм, проявлені в боротьбі проти німецько-фашистських загарбників у період Великої Вітчизняної війни Михайлову Ф. М. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденом Леніна.

Література

Доманк А. Подвиг доктора Михайлова / А. Доманк, М. Сбойчаков. – М.: Сов. Россия, 1971. – 283 с.

Доманк А. Шепетовские подпольщики /А. Доманк, М. Сбойчаков. – М., 1972. – С. 25, 26, 39-41, 55, 62-63, 67, 72-73, 92.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 95.

Берковський В. Михайлов Федір Михайлович // Енциклопедія історії України. – К., 2009. – Т. 6. – С. 691.

* * *

Він живе у пам'яті людській // Трудівник Полісся. – 1997. – 5 серп.

Сапожник О. Вкарбований у безсмертя // Трудівник Полісся. – 1998. – 30 трав.

Сапожник О. Вічно живий // Пульс. – 2002. – 1 серп. – С. 2.

Ковальчук С. Народ переміг нацизм, а не агенти НКВС // Трудівник Полісся. – 2010. – 23 квіт.

Музальов Іван Олексійович

(15.12.1920 р., с. Заріччя, Новосилецький р-н, Орловська обл., Росія – 07.03.1984 р., м. Ульяновськ, Росія)

У 1939 р. призваний до армії. У січні 1943 р. потрапив у партизанський загін ім. Ф.М. Михайлова на Славутчині. Через деякий час був призначений командиром взводу, а з вересня 1943 р. – командиром

Шепетівського партизанського загону, яким командував до травня 1944 р.

Партизани під командуванням І.А. Музальова пустили під укіс 49 ешелонів ворога з живою силою і бойовою технікою, знищили 23 авто і бронемашини, літак «Ю-88», нафтобазу. В одному з жорстоких боїв І.А. Музальов був важко поранений і його евакуювали в тил.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 2 травня 1945 року за вміле керівництво загonom і успішні бойові дії, в результаті яких противнику було завдано великої шкоди в живій силі і техніці, а також за особливі заслуги у розвитку партизанського руху на Поділлі, Музальову І. О. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Література

З орлиного племені: зб. присвячений подвигам комсомольців України в роки ВВВ. – Львів, 1970. – С. 97-123.

Подвигом ушавлені. – К., 1978. – С. 230-232.

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 51, 112, 443, 468, 619, 620-621, 637.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 124.

* * *

Кудряш В. Народний месник // Шляхом Жовтня. – 1963. – 7 жовт.

Петрійчук-Баженова А. Відважний командир // Трудівник Полісся. – 1988. – 7 груд.

Петров Михайло Іларіонович

(13.01.1919 р., с. Талівці, Яшкінський р-н, Кемеровська обл., Росія – 6.06.1998 р., м. Київ)

В армії з 1939 р. На початку Великої Вітчизняної війни попав в полон. Після втечі залишився на окупованій території.

У березні 1942 р. встановив зв'язок з підпільниками і вступив до партизанського загону ім. Ф. Михайлова. Особисто організував невелику групу підричників.

Під його керівництвом і при його участі було проведено 114 бойових і диверсійних операцій, пушено під укіс 60 військових ешелонів противника. У результаті диверсій, проведених підричниками батальйону під командуванням М.І. Петрова, було вбито і поранено більше тисячі солдат і офіцерів противника.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 7 серпня 1944 року за зразкове виконання завдань командування в боротьбі проти німецько-фашистських загарбників, проявлені при цьому мужність і героїзм і за особливі заслуги у розвитку партизанського руху, Петрову М. І. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Нагороджений двома орденами Вітчизняної війни 1-го ступеня, орденом Вітчизняної війни 2-го ступеня, медалями.

Література

- Тронько П.** Подвиг твоих отцов. – М., 1970. – С. 282-285.
Історія міст і сіл РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 51.
Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 191-193.
Петров Михайло Іларіонович // Подвигом уславлені. – К., 1978. – С. 253-255.

* * *

Бойко А. Славна юність // Рад. Поділля. – 1958. – 12 жовт.

Перцов В. Людина з легенди // Славутчина. – 1999. – 30 січ.

Приходцев Василь Іванович
(14.02.1921 р., м. Путивль, Сумська обл. –
24.06.2001 р., м. Смоленськ, Росія)

В армії з 1940 р. На фронті з червня 1941 р. Брав участь в обороні міст Москва і Сталінград. Воював на Південному, Західному, Сталінградському, Воронежському і 1-му Українському фронтах. Командир танка 1-го гвардійського окремого танкового полку (1-я гвардійська армія, 1-й Український фронт) гвардії лейтенант.

Відзначився в боях 28-31 березня 1944 р. при визволенні міста Кам'янець-Подільський. В складі екіпажу знищив танк противника, шість гармат, три міномети, значну кількість гітлерівців.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 травня 1944 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм, гвардії лейтенанту Приходцеву В. І. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Нагороджений орденами Леніна, Жовтневої Революції, Вітчизняної війни 1-го ступеня, Червоної Зірки, медалями.

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 320.

Приходцев Василь Іванович // Життя, осяяне подвигом: [набір листівок]. – Хмельницький, 2005. – б. с.

Радугін Михайло Якович

*(5.11.1923 р., с. Кочем, Єгор'євський р-н, Московська обл.,
Росія – 11.12.1995 р., м. Москва, Росія)*

На фронті з травня 1942 р. Командир відділення, помічник і командир стрілецького взводу 16 гвардійської механізованої бригади (6-й гвардійський механізований корпус, 4-та танкова армія. 1-й Український фронт), гвардії лейтенант.

Відзначився у боях в кінці березня 1944 р.: біля переправи в районі сіл Демшино і Студениця Кам'янець-Подільського р-ну відбив у ворога радянських полонених, сформував з них батальйон і успішно командував ними.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 травня 1944 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм гвардії лейтенанту Радугіну М. Я. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Нагороджений орденами Леніна, Червоного Прапора, Вітчизняної війни 1-го і 2-го ступеня.

Література

У Днестровских круч // Воен.-ист. журн. – 1970. – № 2. – С. 49-52.

Нам было по восемнадцать. – М., 1980. – 176 с.

* * *

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 240-242.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 2. – С. 341.

Герой Радянського Союзу Радугін Михайло Якович // Твої герої, Кам'яничино. – Кам'янець-Поділ., 2005. – С. 77-93.

* * *

Особливе завдання // Подолянин. – 2008. – 21 берез.

Сидоров Дмитро Степанович

(1925 р., с. Стара Уваровка, Веневський р-н, Тульська обл., Росія – 29.01.1944 р.)

На фронті з листопада 1943 р. Навідник гармати 1646-го винищувально-протитанкового артилерійського полку (60-та армія, 1-й Український фронт).

Відзначився у бою біля с. Судилків Шепетівського району 29 січня 1944 р., в якому підбив 4 ворожих танка. Загинув у цьому бою.

Всього на особистому рахунку загиблого навідника Д. С. Сидорова – 7 танків противника.

Звання Героя Радянського Союзу Сидоров Д. С. удостоєний 23 вересня 1944 року посмертно.

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 457.

Сидоров Дмитро Степанович // Життя, осяяне подвигом: [набір листівок] – Хмельницький, 2005. – б. с.

* * *

Гаврилюк В. Звеличений подвигом // Пульс. – 2011. – 6 трав. – С. 1: фото.

Тимощук Василь Іванович

(22.06.1907 р., с. Миропіль, Дзержинський р-н Житомирська обл. – 1970 р., м. Полонне)

Учасник Великої Вітчизняної війни з вересня 1941 р. Був направлений у тил ворога для організації партизанської боротьби з окупантами.

Командир партизанського загону ім. К. Ворошилова 1-го Молдавського партизанського з'єднання, який діяв також на Житомирщині і в Кам'янець-Подільській області. Під його командуванням партизани провели низку успішних операцій на залізничних дорогах: знищили 37 ворожих ешелонів, розповсюджували листівки, збирали зброю, здійснювали диверсії.

Взимку 1944 р, коли ворог відступав, Тимощук В. І. одержав наказ – не дати ворогові зірвати залізничні мости в м. Полонному і Мирополі. Партизани успішно виконали надзвичайно важливе завдання.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1944 року за подвиги в боях В. І. Тимощуку було присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 442, 443, 445.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 198-200.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 577.

Тимощук Василь Іванович // Полонне: минуле і сучасне. – Полонне, 2008. – С. 163-164.

* * *

Гула Г. Чуєш, видзвонюють рейки // Рад. Поділля. – 1967. – 28 берез.

Тимощук Дмитро Іванович // Комуніст Поділля. – 2004. – 5 січ.

Ушаков Олександр Кирилович

(24.02.1920 р., с. Ломовка, Богородицький р-н, Тульська обл., Росія – 1993 р., м. Москва, Росія)

В армії з 1939 р. На фронті з 1941 р. Командир відділення артилерійської розвідки, навідник і командир самохідно-артилерійської установки (САУ). Брав участь в боях по розгрому німців під м. Москва, воював на Курській дузі, Україні, у Польщі та Німеччині.

Командир САУ 1-го гвардійського самохідного артилерійського полку гвардії старший сержант Ушаков відзначився в бойових діях на підступах до м. Кам'янець-Подільський.

З 9 по 21 березня 1944 р., ведучи бої з важкими танками противника, підбив 9 з них і знищив близько 150 гітлерівців.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 травня 1944 року Ушакову О. К. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 633.

Ушаков Олександр Кирилович // Життя, осяяне подвигом: [набір листівок] – Хмельницький, 2005. – б. с.

Хардіков Яків Давидович

(18.11.1909 р., с. Хардіково, Курський р-н, Курська обл., Росія – 2.02.2003 р., м. Київ)

В армії з 1939 р., на фронті з 1943 р. Воював на Брянському і 1-му Українському фронтах.

Відзначився 26 березня 1944 р. під час штурму м. Кам'янець-Подільський у складі передового загону корпусу. Біля переправи

через річку Смотрич у важкому бою на околиці міста артилеристи Я.Д. Хардікова знищили танк «тигр», три гармати, бронетранспортер, кілька кулеметів і мінометів.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 травня 1944 року за мужність, стійкість і відвагу, проявлені при звільненні м. Кам'янець-Подільський гвардії молодшому лейтенанту Я. Д. Хардікову присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Публікації Хардікова Я.

Спогади про визволення Кам'янця // Подолянин. – 1998. – 8 трав. – С. 5.

Про нього

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 317.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 236-237.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 674.

* * *

Будзей О. Бій біля залізничного вокзалу // Подолянин. – 2009. – 13 листоп. – С. 7.

Хохряков Семен Васильович

(31.12.1915 р., с. Коєлга, Еткульський р-н, Челябінська обл., Росія – 17.04.1945 р., м. Васильків, Київська обл.)

В армії з вересня 1937 р., на фронті з червня 1941 р. Воював на Південно-Західному фронті. З січня 1944 р. гвардії майор С.В. Хохряков – командир 209-го танкового батальйону 54-ї гвардійської танкової бригади 7-го гвардійського танкового корпусу 1-го

Українського фронту. Брав участь у Проскурівсько-Чернівецькій наступальній операції. Його батальйон відмінно діяв в обороні та в наступі при визволенні міст Старокостянтинів і Проскурів.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 травня 1944 року, гвардії майору Хохрякову С. В. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин – Львов, 1978. – С. 219-221.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 693.

Хохряков Семен Васильович (1915-1945) // Великая Отечественная война. 1941-1945. События. Люди. Документы: краткий ист. справ. – М., 1990. – С. 374.

* * *

Рагозін І. Перша зірка Героя // Рад. Поділля. – 1983. – 14 верес.

Урсулов І. Навічно в наших серцях // Зоря комунізму. – 1984. – 9 берез.

Худяков Микола Олександрович

(25.10.1925 р., с. Пуктиши,

*Щучанський р-н, Курганська обл., Росія – 23.02.1945 р.,
Польща)*

На фронті з березня 1943 р. доброволець.

Відзначився в боях на підступах до міста Львова. 21 липня 1944 р. в боях за місто Підволочиськ і станції Фрідріхівка (нині м. Волочиськ) відважний бронейник підбив 3 важких танки. Був двічі поранений, але не залишив поле бою.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 23 вересня 1944 року за зразкове виконання завдань командування і проявлені мужність і героїзм у боях з німецько-фашистськими загарбниками, гвардії молодшому сержанту Худякову М. О. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Заслужену нагороду отримати не встиг. У бою на території Польщі 23 лютого 1945 р. пропав безвісти. Нагороджений орденом Леніна.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 212-214.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 698.

Калмакан І. Сторінка з біографії командарма М.І. Худякова // VIII Подільська історико-краєзнавча конференція: тези доп.: секція історії дожовтн. періоду. – Кам'янець-Поділ., 1990. – С. 5.

* * *

Бас В. Хоч йому не сповнилось вісімнадцяти // Зоря. – 1978. – 9 трав.

Чесак Григорій Сергійович

*(1.01.1922 р., с. Шура-Бондурівська, Гайсинський р-н
Вінницької обл. – 11.09.1987 р., там же)*

В армії з червня 1941 р. Командир танка 61-ї гвардійської танкової бригади (10-й гвардійський танковий корпус, 4-а танкова армія, 1-й Український фронт), гвардії лейтенант.

Особливо відзначився в ході Проскурівсько-Чернівецької операції навесні 1944 р. На початку березня 1944 р. 1-й батальйон, прорвався в тил ворога, звільнив Волочиськ, перерізавши шосейну і залізну дороги Проскурів-Тернопіль.

Танковий екіпаж лейтенанта Г. Чесака, вступивши в бій, підбив з німецьких танки, розгромив автоколону із 54-х автомашин і знищив біля 30-ти ворожих солдат.

8 березня 1944 р. Чесак Г. С. підбив 3 ворожих танки.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 травня 1944 року за зразкове виконання завдань командування і проявлені мужність і героїзм у боях з німецько-фашистськими загарбниками, гвардії лейтенанту Чесаку Г. С. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Після війни продовжував службу в армії. З 1959 р. підполковник Чесак Г. С. – у запасі. Працював інженером на Кіровському заводі в Ленінграді.

Нагороджений орденами Леніна, Червоного Прапора, Вітчизняної війни 1-ї і 2-го ступенів, Червоної Зірки, медалями.

Література

Історія міст і сіл РСР. Хмельницька область. – К., 1971 – С. 152.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 217-218.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 730.

Історія Волочиського району / Волочис. райдержадмін; Волочис. райрада; уклад.: Л.Я. Гуляк, І.Р. Михальчишин. – Хмельницький, 2010. – С. 28, 30:фото

* * *

Бохоновський В. За нашого Павку! // Корчагінець. – 1974. – 19 верес.

Карпущенко В. Почесний громадянин Волочиська // Рад. Поділля. – 1981. – 24 берез.

Герої Радянського Союзу пов'язані з Хмельниччиною

Бегоулев Борис Петрович

(25.10.1905 р. с. Дурниціно, Архангельська обл., Росія –
8.06.1969 р. м. Шепетівка)

Учасник боїв з Японією в районі озера Хасан, брав участь у штурмі висоти Заозерної 7 серпня 1938 р. Під час бою рота потрапила в оточення. Командир загинув, тому командування ротою взяв на себе Бегоулев Б. П. Протягом доби оточена рота вела нерівний бій з переважаючими силами ворога. Незважаючи на дві контузії та кілька осколочних поранень, Бегоулев Б. П. продовжував командувати ротою і утримав висоту.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 25 жовтня 1938 року за мужність і відвагу, проявлені у боях з японськими загарбниками, військовому лікарю 2-го рангу Б.П. Бегоулеву було присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

З 1949 року жив у м. Шепетівка, працював в медичних закладах, вів активну громадську роботу.

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 134.

* * *

Рябий М. На озері Хасан // Комсомол. племя. – 1965. – 13 жовт.

Малахів Я. Так народжуються герої // Шляхом Жовтня. – 1968. – 23 лют.

Макухін М. У пам'яті народній // Рад. Поділля. – 1978. – 19 серп.

Юхимович Л. Вони прославили наш край // Шепетів.
вісн. – 2009. – 2 квіт.

Бугайченко Іван Федотович

*(15.08.1913 р., с. Михайлівка, Першотравневий р-н,
Харківська обл. – 14.01.1943 р., с. Потіївка,
Радомишлівський р-н, Житомирська обл.)*

У 1938 р. був обраний секретарем Кам'янець-Подільського обкому комсомолу. Проживав з сім'єю в с. Мукша-Боршиковецька (зараз с. Кам'янка Кам'янець-Подільського р-ну). У липні 1941 р. був направлений в Тернопільську область для організації підпільної боротьби. Переслідуваний фашистами, опинився в с. Ляхів Потіївського р-ну Житомирської обл. Встановив зв'язок між підпільними організаціями, об'єднав 8 підпільних груп. Був обраний секретарем Потіївського підпільного райкому партії.

6 січня 1943 р. Бугайченко І. разом з іншими підпільниками був захоплений і 14 січня 1943 р. карателі закопали його живим.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 8 травня 1965 року за особливі заслуги, мужність і героїзм, проявлені в боротьбі проти німецько-фашистських загарбників І.Ф. Бугайченку посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу. Нагороджений орденом Леніна.

Література

Палажченко А. Отдал все, что мог // Люди легенд. Вып. 4. – М., 1971. – С. 78-89.

Слідзюк П. Бугайченко Іван Федотович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2003. – Т. 3. – С. 511.

Бугайченко Іван Федорович // Твої герої, Кам'яничино. – Кам'янець-Поділ., 2005. – С. 19-29.

* * *

Попов Л. Право на безсмертя // Прапор Жовтня. – 1970. – 17 жовт.

Кокошкін П. Я – комуніст // Рад. Поділля. – 1973. – 21 жовт.

Попов Л. Подвиг Бугайченка: докум. нарис // Прапор Жовтня. – 1980. – 12, 15, 18, 19, 21, 22 берез.

Глушко Михайло Пилипович

*(29.05.1920 р., с. Максимівка, Кременчуцький р-н
Полтавська обл. – 8.09.1943 р. с. Сніжки, Буринський р-н,
Сумська обл.)*

У 1939 р. проходив службу у військовій частині, яка була розташована в с. Гаврилівці Кам'янець-Подільського району. Там же одружився і проживав.

У липні 1941 р. мобілізований в армію. Воював на Воронезькому фронті.

Відзначився 8 вересня 1943 р. в районі с. Сміле Роменського р-ну Сумської обл. Його взвод, відбиваючи контратаки ворога, знищив десятки солдат і офіцерів. У найважчий момент бою він підняв бійців в атаку. В цьому бою загинув.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 17 жовтня 1943 року, командирові стрілецького взводу 574-го стрілецького полку 121-ої Рильської стрілецької дивізії молодшому лейтенанту М. П. Глушку за мужність і відвагу, проявлені в боях з німецько-фашистськими загарбниками, посмертно присвоєне звання Героя Радянського Союзу.

Іменем героя названа центральна вулиця в с. Гаврилівці.

Література

Глушко Михайло Пилипович // Книга пам'яті України: в 10-ти т. – Хмельницький, 1995. – Т. 5. – С. 243.

Глушко Михайло Пилипович // Твої герої, Кам'янець-чино. – Кам'янець-Поділ., 2005. – С. 25-30.

Сандул. В. Глушко Михайло Пилипович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2006. – Т. 5. – С. 689.

Глушко Михайло Пилипович // Кам'янецьчина: історія, розвиток, перспективи: наук. зб. – Кам'янець-Поділ., 2008. – С.169.

* * *

Ляхнович І. Герой з Гавриловець // Край Кам'янецький. – 1991. – 14 листоп.

Ляхнович І. Пораненим воював // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1998. – 27 черв. – С. 3.

Горошко Ярослав Павлович

(4.10.1957 р., с. Борцівка, Ланівецький р-н, Тернопільська обл. – 08.06.1994 р., там же)

Учасник афганської війни. Після виведення військ із Афганістану, направлений для проходження подальшої служби до м. Ізяслав Хмельницької обл. на посаду командира взводу спеціального озброєння. Під час проходження служби зарекомендував себе як старанний та дисциплінований офіцер, який приділяє значну увагу бойовій та фізичній підготовці свого підрозділу. На одному із змагань груп спеціального призначення молодого командира помітили та запропонували посаду командира роти спеціального призначення у місті Мар'їна Гірка (Республіка Білорусь).

В грудні 1986 року капітан Горошко відбув для проходження служби до Мар'їної Гірки. Через рік його рота стала кращою з-поміж рот спеціального призначення бригади.

В січні 1987 р. він добровільно подав рапорт з проханням про направлення його знову в Афганістан.

За участь у бойових і розвідувальних діях, виконання спеціальних завдань із надання інтернаціональної допомоги

5 травня 1988 року удостоєний звання Героя Радянського Союзу.

8 червня 1994 р. під час одного із занять з водолазної підготовки Герой Радянського Союзу підполковник Горошко Я. П. трагічно загинув.

Література

Мацько В. Сняться тривожні світанки // Колгосп. життя. – 1988. – 26 лип.

Федик М. Додому з чистою совістю // Рад. освіта. – 1989. – 21 лют.

Дейнеженко Михайло Нікіфорович

(10.10.1915 р., с. Розсошинці, Чигиринський р-н, Черкаська обл. – 15.07.1977 р. м. Кам'янець-Подільський)

На фронті з червня 1941 р.

Відзначився в січні 1945 р. під час бою поблизу міста Гобен (Польща).

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 квітня 1945 року за мужність, відвагу та героїзм, проявлені в бою з німецько-фашистськими загарбниками, гвардії капітану Дейнеженку М. Н. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка».

В 1952 р. закінчив вищу офіцерську артилерійську школу в м. Ленінграді. З 1955 р. підполковник М. Дейнеженко в запасі. Жив у Кам'янці-Подільському.

Література

Дейнеженко Михаил Никофорович // Бугай Е. Из когорты мужественных. / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 272-274.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 412.

Бузницький П. Дейнеженко Михайло Никифорович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2007. – Т. 7. – С. 298.

* * *

Попов Л. А подвиг живе // Прапор Жовтня. – 1977. – 20 лип.

Ляхнович Й. В останні дні війни // Подолянин. – 1998. – 27 берез.

Дикалов Степан Іванович

(22.08. 1912 р., м. Охтирка, Сумська обл. –
22.10.1949 р., м. Славута)

На фронті з 1943 р. Служив старшим сержантом 86 стрілецького полку Воронезького фронту, брав участь у боях на першому Українському фронті.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 29 жовтня 1943 року за мужність і відвагу, проявлені під час форсування р. Дніпро та утримання плацдарму на правому березі, старшому сержанту С. І. Дикалову присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка».

Далі в його військовій біографії було визволення м. Києва, Правобережної України, криваві бої на території фашистської Німеччини. Мобілізувався з лав Радянської Армії у жовтні 1945 р. Після війни проживав у Нетішині.

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 428.

Сандул В. Дикалов Степан Іванович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2007. – Т. 7. – С. 574.

* * *

Сапожник О. У боях за Дніпро // Рад. Поділля. – 1981. – 2 жовт.

Сапожник О. Слово про Героя // Лісівник. – 1997. – № 1.

Сапожник О. Воїн-визволитель України // Пульс. – 2002. – 22 серп. – С. 5.

Дудін Олександр Протальйонович

*(15.02.1919 р., с.Простатіно Солігалицький р-н,
Костромська обл. – 15.03.1982 р.,
м. Кам'янець-Подільський)*

В армії і на фронті з 1941 р. Закінчив курси молодших лейтенантів у 1942 р.

Відзначився в у вересні 1943 р. під час форсування Дніпра поблизу с. Лютіж Вишгородського р-ну Київської обл.

Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 10 січня 1944 року.

В 1945 р. закінчив Вищу офіцерську артилерійну школу в м. Ленінград. З 1948 р. у запасі. Працював головою Колибаївської сільської ради Кам'янець-Подільського р-ну (1948-1950 рр.), очолював правління колгоспу в с. Руда Кам'янець-Подільського р-ну (1950-1953 рр.). Прожив у м. Кам'янці-Подільському.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 256-257.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 452.

Герой Радянського Союзу Дудін Олександр Протальйонович // Твої герої, Кам'яничино. – Кам'янець-Поділ., 2005. – С. 30-40.

* * *

Красуцький М. Коли мовчать гармати // Прапор Жовтня. – 1979. – 6 січ.

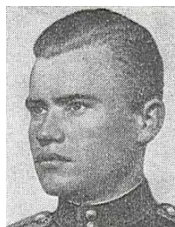

Пакулько Н. Хай родиться легенда // Корчагінець. – 1979. – 18 січ.

Красуцький М. Пам'ять серця // Патріот Батьківщини. – 1979. – 15 квіт.

Дулєбо Антон Миколайович

(14.01.1920 р., с. Дубовий Луг, Червенський р-н, Мінська обл., Білорусія – 11.12.1983 р. м. Хмельницький)

На фронті з серпня 1942 р. Був заступником командира ескадрону, командиром кулеметної роти. Воював на Воронежському, Північно-Західному Центральному, 1-му Білоруському фронтах.

Указом Презії Верховної Ради СРСР від 27 лютого 1945 року за відмінне виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками та проявлені при цьому мужність та героїзм, гвардії старшому лейтенанту Дулєбі А. М. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка».

Полковник запасу проживав у м. Хмельницький, брав активну участь у військово-патріотичному вихованні трудящих.

Література

Лебедев А. Важное качество // Книга о героях. – М., 1958. – С. 133-141.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 268-269.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 454.

* * *

Антон Миколайович Дулєбо // Рад. Поділля. – 1983. – 13 груд.

Дятлов Гнат Семенович

*(12.01.1925 р., с. Старобілокатай, Білокатайський р-н,
Башкирія – 31.07.1999 р., Уфа, Росія)*

В армії з 20 січня 1943 р., на фронті з липня 1944 р. Командир взводу 1239-го стрілкового полку 373-ї стрілкової дивізії 52-ї армії 1-го Українського фронту, лейтенант.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 квітня 1945 року за відмінне виконання бойових завдань командування та проявлений при цьому героїзм та мужність, лейтенанту Дятлову Г. С. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка».

З 1953 року Г.С. Дятлов – у запасі, а потім у відставці. Жив у м. Славута, працював воєнруком у школі.

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 454.

* * *

Мирошниченко М. Герой Одера // Комсомол. плем'я. – 1965. – 7 трав.

Жилін Олександр Іванович

*(4.08.1899 р., ст. Кукарка, Вятська губ. (нині - м.
Советськ, Кіровська обл., Росія) – 6.03.1944 р., с. Купіль,
Волочиський р-н)*

В армії і на фронті з вересня 1941 р. Кулеметник 37-го гвардійського стрілецького полку 12-ї гвардійської стрілецької дивізії 61-ї армії.

29 вересня 1943 кулеметник Олександр Жилін одним з перших форсував р. Дніпро в

районі с. Глушець Лоевського р-ну Гомельської обл. На правому березі річки він увірвався у ворожу траншею і кулеметним вогнем придушив дві вогневі точки ворога, чим сприяв успішній переправі через Дніпро підрозділів 37-го гвардійського стрілецького полку.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 15 січня 1944 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм гвардії червоноармійцю Жиліну О. І. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Жилін О.І. загинув смертю хоробрих у бою 14 березня 1944 біля с. Купіль нині Волочиського р-ну.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 205-207.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 503.

Немикін А. Жилін Олександр Іванович // Енциклопедія Сучасної України. – К., 2009. – Т. 9. – С. 569-570.

* * *

Бугай Ю. Солдатський агітатор / Ю. Бугай, М. Макухін // Рад. Поділля. – 1977. – 27 берез.

Киргизов Степан Григорович

(17.05.1903 р., с. Усть-Кара, Сретенський р-н, Читинська обл.- 28.03.1944 р., с. Довжок, Кам'янець-Подільський р-н)

З липня 1941 р. на фронті. Командир кулеметної роти 383-го стрілецького полку (121-а стрілецька дивізія, 60-а армія, Центральний фронт).

В ніч на 26.09.1943 р. з ротою в числі перших подолав річку Дніпро біля с. Глібівка (Вишгородський р-н, Київська обл.) і вогнем

підтримав переправу підрозділів полку, знищивши велику кількість живої сили і вогневих засобів противника.

Звання Героя Радянського Союзу присвоєно 17 жовтня 1943 року.

В кінці березня 1944 р. Киргизов С. Г. брав участь у жорстокому бою на шляху між Проскуровом та Кам'янцем-Подільським, де були затиснуті в котел понад 20 піхотних і танкових дивізій противника. 28 березня біля с. Довжок Кам'янець-Подільського р-ну Киргизов С. Г. загинув.

Нагороджений орденами Леніна, Червоної Зірки.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 234-236.

Герой Радянського Союзу Киргизов Степан Григорович // Твої герої, Кам'яничино. – Кам'янець-Поділ., 2005. – С. 48-54.

Край Кам'янецький: докум.-публіцист. вид. – Кам'янець-Поділ., 2006. – С. – [с. 80]: фото.

Кам'яничина: історія, розвиток, перспективи: наук. зб. – Кам'янець-Поділ., 2008. – С. 173-174.

* * *

Маньківський М. Гості – земляки – герої // Прапор Жовтня. – 1984. – 2 верес.

Кіпоть Іван Сергійович

(27.03.1914 р., с. Ліговка, Сахновщинський р-н, Харківська обл. – 25.09.1983 р., м. Хмельницький)

В армії з 1936 р., на фронті з червня 1941р., командир батареї 504-го легкого артилерійського полку 65-ї легкої артилерійської бригади 18-ї артилерійської дивізії 3-го артилерійського корпусу прориву 2-ї ударної армії Ленінградського фронту, старший лейтенант.

Відзначився в бою біля р. Нарва. В бою на плацдармі 22-27 лютого 1944 р. відбив декілька контратак противника, знищив 2 танки, 1 самохідну артилерійську установку, 5 кулеметів та близько 100 ворожих солдат та офіцерів.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 1 липня 1944 року за мужність та відвагу, проявлені при форсуванні річки Нарва, захваті та утриманні плацдарму на лівому березі річки, старшому лейтенанту І. С. Кіпотю присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка».

З 1965 р. жив у м. Хмельницький, працював будівельником.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 264-266.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1987. – Т. 1. – С. 648.

* * *

Ісаєв С. Готовність номер один // Корчагінець. – 1974. – 11 трав.

Бугай Ю. Здравствуй, Москва! // Корчагінець. – 1975. – 24 черв.

Клімов Ілля Іванович

*(1916 р., с. Хотмижськ, Борисівський р-н,
Белгородська обл., Росія – 12.03.1940 р., м. Выборг,
Ленінградська обл., Росія)*

Після закінчення Київського військового училища був направлений на роботу у с. Вовковинці Деражнянського р-ну, відповідав за укріплення району в селах Нижнє, Кальня, Майдан. В 1939 р. одружився в с. Кальня Деражнянського району, де і проживав.

Учасник радянсько-фінської війни 1939-40 рр. Командир роти 69-го стрілкового полку 97-ї стрілкової дивізії 13-ї армії Північно-Західного фронту, лейтенант.

Загинув під час бою з ворогом 12 березня 1940 р. Похований в братській могилі поблизу с. Вещево Виборгського р-ну Ленінградської обл.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 7 квітня 1940 року за відмінне виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з фінською білогвардійщиною та проявлені при цьому відвагу та мужність, лейтенанту Клімову І. І. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 234.

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 6.

Макухин М. Пока бьется сердце // Гордость и слава Подолии. – Львов, 1985. – С. 100-102.

Кохановський О. Деражнянщина: древня і вічно юна: ілюстр. іст. нарис / О. Кохановський, В. Куцюк. – Тернопіль, 2008. – С. 14, 87.

* * *

Макухін М. Ви виховали патріота // Корчагінець. – 1974. – 28 груд.

Нестеришин С. Спогади про Героя // Вісн. Деражнянщини. – 1994. – 2; 6 лип.

Климов Ілля Іванович // Комуніст Поділля. – 2004. – 3 берез.

Кудашов Георгій Максимович
(7.01.1919 р., ст. Тайга, Кемеровська обл. –
15.12.2007 р., м. Шепетівка)

У Шепетівку приїхав з родиною в 1936 р., почав працювати слюсарем у паровозному депо, а після закінчення Київської технічної школи паровозних машиністів – помічником машиніста.

В армії з 1939 р. Після закінчення училища призначений командиром взводу 391-го стрілецького полку 170-ї стрілецької дивізії, яка вела бої на Орловському плацдармі.

Відзначився 27 липня 1943 р. при визволенні м. Орел. Очолований ним кулеметний взвод був відправлений у тил ворога, на південно-західній околиці м. Орел закріпився і захопив міст. Командир роти був важко поранений і командування ротою взяв на себе Г. Кудашов.

Завдання було виконане, але він цього вже не побачив: осколками міни, що вибухнула перед входом у землянку, його було важко поранено. Про перемогу та визволення м. Орел Г. Кудашов дізнався вже в госпіталі.

15 січня 1944 року за мужність, відвагу та винахідливість, проявлені при захопленні та утриманні моста, Г. М. Кудашову присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Після Перемоги і звільнення в запас повернувся на попереднє місце роботи – в депо станції Шепетівка.

За успіхи в праці до «Золотої Зірки» Героя Радянського Союзу, орденів Леніна, Вітчизняної війни II ступеня, Червоної Зірки та багатьох медалей додалися й трудові нагороди.

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 622, 624.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 260-262.

* * *

Зорич В. Бої тепер хіба що сняться // Шепетів. вісн. – 1999. – 9 лют.

Ковальчук О. Подарунок батька // Шепетів. вісн. – 2001. – 14 серп. – С. 3.

Юхимович Л. Вони прославили наш край // Шепетів. вісн. – 2009. – 2 квіт. – С. 3.

Лобачов Микола Гаврилович

*(27.02.1923 р., с. Софійно, Аркадський р-н
Саратовська обл., Росія)*

В армії з травня 1942 р. З листопада 1942 по червень 1944 рр. воював на Південно-Західному, Західному, 1 і 2-му Українських фронтах. Брав участь у Сталінградській битві, Корсунь-Шевченківській та Умансько-Ботошанській наступальних операціях, у звільненні Молдавії і Румунії. В боях тричі поранений.

Звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка» сержанту Лобачову М. Г. присвоєно 13 вересня 1944 року за героїзм і мужність, проявлені при форсуванні річок Південний Буг та Дністер.

Нагороджений орденами Леніна, Вітчизняної війни 1-го ступеня, двома медалями «За відвагу», медалями «За бойові заслуги», «За оборону Сталінграда», «За перемогу над Німеччиною у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.».

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов. – Т. 1. – М., 1987. – С. 880.

* * *

Савчук К. Дорогами війни // Шляхом Жовтня. – 1965. – 9 трав.

Майдан Марко Степанович

(20.06.1913 р., с. Пушкарівка, Сумська обл. –
10.02.1945 р., м. Кишкунлацхаза, Угорщина)

Після закінчення Сумського педагогічного інституту працював учителем у с. Великий Жванчик Дунаєвського району. На фронті з вересня 1943 р. Воював на Західному і 2-му Білоруському фронтах. Відзначився в боях в районі с. Лунна Гродненської обл. (Білорусія), забезпечивши переправу підрозділів полку через р. Неман. 10 лютого 1945 р. в боях на підступах до м. Будапешта був смертельно поранений.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 24 березня 1945 року за мужність і героїзм, проявлені при форсуванні річки Неман і утриманні плацдарму на його західному березі, рядовому 433 стрілецького полку 64 стрілецької Могилівської дивізії Майдану М. С. посмертно присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Література

Бугай Е. Герои-хмельничане в боях за Родину / Е. Бугай, М. Макухин. – Хмельницький, 1975. – С. 22.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 114-116.

Герои Советского Союза: крат. биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 12.

Учитель – герой // Прокопчук В. З народних глибин: славетні подоляни. – Хмельницький, 1991. – С. 58-66; фото.

* * *

Кушнір П. Учитель з серцем Данко // Ленін. шляхом. – 1990. – 3 квіт.

Майдан Марко Степанович // Комуніст Поділля. – 2004. – 2 черв.

Невгодівський Микола Григорович

(24.12.1923 р., м. Дніпропетровськ –
28.03.1986 р. м. Хмельницький)

На фронті з жовтня 1943 р., рядовий 429-го стрілецького полку 52-ї дивізії. В ніч на 13 квітня 1944 р. першим на саморобному плоті переплив річку Дністер, знищив обслугу станкового кулемету противника, чим сприяв переправі свого батальйону.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 13 вересня 1944 року за мужність, відвагу і героїзм червоноармійцю Невгодівському М. Г. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна та медалі «Золота Зірка».

Після війни продовжив службу в армії, служив у Хмельницькому. З 1969 р. – полковник запасу. Працював інженером на Хмельницькому заводі трансформаторних підстанцій.

Нагороджений орденом Леніна, Вітчизняної війни 1-го ступеня, Червоної Зірки, Слави 3-го ступеня, медалями.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 358-359.

Герои Советского Союза: крат. биогр. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С.145.

Єсюнін С. М. Вулиці Хмельницького: іст.-довід. вид. – Тернопіль, 2005. – С. 57.: фото.

Перегида Петро Устимович

*(20.08.1913 р., с. Гришківці, Бердичівський р-н
Житомирська обл. – 21.02.1985 р., м. Житомир)*

В армії з травня 1936 р. Учасник радянсько-фінської війни 1939-1940 рр.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 21 березня 1940 року за хоробрість і відвагу, проявлені в боях з білофінами, лейтенанту Перегуді П. У. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота

Зірка».

З 1942 р. знову на фронті. Воював на Західному, Донському, Південно-Західному, 1-му і 2-му Українському фронтах.

У 1950-1955 рр. – керівник райвійськомату у смт. Ярмолинці.

Література

Герои Советского Союза: крат. биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 246.

* * *

Служив герой райвійськоматом // Вперед. – 2011. – 6 трав. – С. 2.

Півнюк Микола Володимирович

*(5.09.1917 р., м. Миколаїв –
30.10.1976 р., с. Понінка, Полонський р-н)*

Дитинство і юність провів у с. Понінка Полонського району. На фронті з серпня 1941 р, старший лейтенант 128-го ближньо-бомбардувального авіаційного полку.

До квітня 1942 р. зробив 97 успішних бойових вильотів. Його ланкою було знищено 9

ворожих літаків, значну кількість живої сили та техніки.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 30 січня 1943 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм, старшому лейтенанту Півнюку М. В. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Література

Історія міст і сіл Української РСР. Хмельницька область. – К., 1971. – С. 453.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 252-253.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 266.

Півнюк Микола Володимирович // Полонне: минуле і сучасне. – Полонне, 2008. – С. 165-166.

* * *

Калитенко В. Небо кличе сміливих // Рад. Поділля. – 1970. – 3 берез.

Мороз С. Вулицею Героя // Новий шлях. – 1977. – 25 груд.

Плюснін Микола Васильович

(9.05.1917 р., с. Павлівці, Тевріжський р-н, Омська обл., Росія – 1997 р., м. Хмельницький)

Учасник Великої Вітчизняної війни з серпня 1941 р. Відзначився при форсуванні р. Дніпро 30 вересня 1943 р. Його полк одним із перших переправився через річку біля с. Селище Канівського р-ну Черкаської обл. та на захваченому плацдармі успішно відбив контратаки противника.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 3 червня 1944 року гвардії старшому сержанту Плюснину М. В. за

мужність і відвагу, проявлені при форсуванні р. Дніпро присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений: орденами Леніна, Червоного Прапора і кількома медалями.

Після війни працював на Хмельницькому цукровому заводі.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 254-255.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 282.

* * *

Буб'яков І. Герой війни // Поділля. – 1996. – 9 трав.

Пам'яті товариша // Прибуз. зоря. – 1997. – 18 груд;

Пономарчук Андрій Іванович

(1915 р., м. Стаханов, Луганська обл. – 7.02.1944 р., с. Судилків, Шепетівський р-н)

В армії з 1941 р. Воював на Південно-Західному, Брянському, Воронежському, 1-му Українському фронтах.

У ніч на 23 вересня 1943 р у числі перших форсував на підручних засобах р. Дніпро в районі с. Зарубинці Канівського району Черкаської області. Рота відбила кілька ворожих контратак і утримувала захоплений плацдарм до підходу основних сил полку.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 23 жовтня 1943 року за мужність і героїзм, проявлені при форсуванні р. Дніпро і в боях на захопленому плацдармі, лейтенанту Пономарчуку А. І. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Брав участь у визволенні Хмельниччини. 7 лютого 1944 р. під час бою на Шепетівщині загинув.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е.Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 201-203.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 303.

* * *

Сахневич Л. Лейтенант з Черемошного // Комсом. плем'я. – 1964. – 11 верес.

Попов Павло Хомич

(23.12.1906 р., с. Шаболино, Курганський р-н, Красноярський край, Росія – 19.03.1944 р., м. Шепетівка)

В армії з лютого 1942 р., з цього ж часу бере участь у бойових діях.

Командир взводу мотострілкового батальйону 69-ї механізованої бригади (9 механізований корпус, 3-тя гвардійська танкова армія, Воронежський фронт), молодший лейтенант.

Відзначився в ніч на 22 вересня 1943 р. – одним із перших в батальйоні переправився через р. Дніпро та захватив південно-західну околицю с. Зарубинці Канівського р-ну, Черкаської обл.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 17 листопада 1943 року за мужність і героїзм, проявлені при форсуванні р. Дніпро і в боях на захопленому плацдармі, лейтенанту Попову П.Х. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Загинув в боях під Шепетівкою.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 224-225.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 309.

* * *

Печонка В. Навічно залишився в Шепетівці // Шляхом Жовтня. – 1970. – 4 квіт.

Склярів І. Доля дванадцятого героя // Рад. Поділля. – 1970. – 11 верес.

Романенко Олександр Хомич

*(1.08.1901 р., с. Гармашівка, Кантемирівський р-н,
Воронезька обл., Росія – 7.7.1974 р., м. Хмельницький)*

В армії з 1918 р., на фронті з липня 1942 р. Корпусний інженер 6-го гвардійського механізованого корпусу (4-та гвардійська танкова армія. 1-й Український фронт), гвардії підполковник. Під час бою за м. Берлін уміло організував роботу інженерної частини корпусу по будівництву переправи, мостів, розмінуванню та відгородженню шляху. 11 лютого 1945 р. у районі населеного пункту Нідер-Гроппе (Німеччина) із взводом саперів на двох танках стрімко увірвався в тил противника, захопивши міст через р. Бобер і утримав його.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 27 червня 1945 року за мужність і героїзм, проявлені в боях Великої Вітчизняної війни, підполковнику Романенку О. Х. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений 2 орденами Леніна, 3 орденами Червоного Прапора, орденом Червоної Зірки, медалями.

Після війни продовжував службу в армії. З 1953 р. полковник Романенко О. Х. – в запасі. Жив і працював у м. Хмельницький. Почесний громадянин міста.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 250-251.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 366.

* * *

Черненко С. Не старіє солдат // Рад. Поділля. – 1971. – 1 серп.

Кузін Б. Серце віддане людям // Корчагінець. – 1971. – 3 серп.

Філіпов Іван Іванович

*(19.05.1914 р., с. Ганнівка, Токмаківський р-н,
Дніпропетровська обл. – 12.03.1944 р., м. Хмельницький)*

В армії з 1934 р. Учасник бойових дій на р. Халхін-Гол (Монголія) в 1939 р. і радянсько-фінської війни 1939-1940 рр. Учасник Великої Вітчизняної війни з червня 1941 р. Був командиром мінометного взводу, роти. Воював на Калінінському, Воронежському, 1-му Українському фронтах. Брав участь у форсуванні Дніпра, в боях на Букринському, Лютізькому плацдармі, Житомирсько-Бердичівській і Проскурівсько-Чернівецькій наступальних операціях.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 січня 1944 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті, боротьбі з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм, лейтенанту Філіпову І. І. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Загинув у бою 12 березня 1944 р. Похований в р-ні ст. Гречани. Нагороджений орденом Леніна, орденом Вітчизняної війни 2-го ступеня, медалями.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 228-230.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 654.

«Викликаю вогонь на себе!» / упоряд. Г.Б. Гнатюк. – Хмельницький, 2011. – 35 с.: фото.

* * *

Шнайдерман С. Лелеки повертаються додому // Корчагінець. – 1974. – 5 січ.

Бальшем Н. Кроки у безсмертя // Рад. Поділля. – 1974. – 15 січ.

Андрієнко М. «Хто цей дядечко?» // Проскурів. – 2001. – 15 черв. – С. 12.

Хабаров Олександр Григорович

(24.11.1922 р., с. Іванцево, Грязовецький р-н, Вологодська обл., Росія – 17.03.2010 р., м. Хмельницький)

В армії з 1941 р. На фронті з січня 1942 р. Воював на Карельському, Західному фронтах. Учасник битви під Москвою. З вересня 1942 р. служив в 971-му стрілецькому полку 273-ї стрілецької дивізії.

Відзначився у ніч на 24 вересня 1943 р.: з групою бійців першим переправився під шаленим обстрілом противника через р. Дніпро біля с. Григорівка Канівського р-ну Черкаської обл. і взяв участь у захопленні і утриманні плацдарму на правому березі, мужньо стримуючи натиск гітлерівців до підходу наших частин.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 січня 1944 року за мужність і героїзм, проявлені при форсуванні р. Дніпро і утриманні плацдарму на його правому березі, гвардії сержанту О. Г. Хабарову присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

З 1973 року полковник А.Г. Хабаров – у запасі. Жив у м. Хмельницький.

Нагороджений орденами Леніна, Вітчизняної війни 1-го ступеня, Червоної Зірки, Слави 3-го ступеня, багатьма медалями.

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 668.

Подвиг їх безсмертний: короткий біограф. довід. – К., 2010. – С. 58.

* * *

Москалець О. В обласному центрі залишився лише один Герой Радянського Союзу // Місто. – 2005. – 14 лип.

Гординський В. Прощай, герою // Поділ. вісті. – 2010. – 25 берез.

Свідерський Д. В останню путь проводжали Героя // Проскурів. – 2010. – 25 берез. – С. 4.

Шаров Василь Васильович

*(23.12.1909 р., м. Сатка, Челябінська обл., Росія -
28.05.1942 р. (за ін. даними 2.08.1941 р.), с. Білокриниччя,
Шепетівський р-н)*

Під час радянсько-фінської війни 1939-40 рр. командир ескадрильї 48-го швидкісного бомбардувального авіаційного полку (18-а швидкісна бомбардувальна авіаційна бригада, 7-а армія, Північно-Західний фронт) здійснив сорок шість успішних бойових вильотів на бомбардування військових об'єктів і військ противника.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 21 березня 1940 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з фінською білогвардійщиною і проявлені при цьому відвагу і героїство, капітану Шарову В. В. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Загинув в с. Білокриниччя Шепетівського р-ну, де і похований.

Література

Ушаков А. Во имя Родины. – Челябинск, 1985. – С. 318-319.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 760.

* * *

Царик О. Останній бій сокола / О. Царик, П. Макаренко // Рад. Поділля. – 1987. – 9 серп.

Шестаков Лев Львович

(28.12.1915 р., с. Авдіївка, Ясинуватський р-н, Донецька обл. – 13.03.1944 р., м. Хмельницький)

В армії з 1934 р. Закінчив Ворошиловградську військову школу пілотів. Лейтенант, молодший льотчик 36-ї винищувальної авіаційної бригади Київського військового округу.

На фронті з першого дня війни. До вересня 1941 р. – командир 69-го винищувального авіаційного полку (окрема Приморська армія), знищив особисто 3 та в групі з товаришами 8 літаків противника.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 10 лютого 1942 року за мужність і відвагу, проявлені в боях з ворогами, Шестаков Л. Л. удостоєний звання Героя Радянського Союзу.

13 березня 1944 р. командир 19-го винищувального авіаційного полку гвардії полковник Л. Л. Шестаков загинув у повітряному бою над с. Давидківці Хмельницького р-ну. Похований у братській могилі біля Вічного Вогню в м. Хмельницький.

Нагороджений орденами Леніна (двічі), Червоного Прапора (двічі), Вітчизняної війни 1-го ступеня; медалями.

Література

Лавриненко В. Його позивний – Сокіл-1: повість. – К.: Молодь, 1975. – 206 с.: іл.

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 243-245.

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 779.

* * *

Макухін М. Дзвони пам'яті // Рад. Поділля. – 1987. – 22 лют.

Шуляк В. Подвиг Льва Шестакова // Поділ. вісті. – 2002. – 9 трав.

Юрченко Михайло Іванович

(5.12.1922 р., с. Волошинівка, Баршівський р-н, Київська обл. – 4. 01. 2008 р., м. Кам'янець-Подільський)

В армії з 1943 р. На фронті з вересня 1943 р. Воював на Південно-Західному, Воронежському, 2-му Білоруському фронтах.

Відзначився при форсуванні 18-19 квітня 1945 р. Одер в районі населеного пункту Шенінген (Польща). В тяжких умовах весняного паводку під вогнем провів човни з десантом через два основні русла річки, сприяючи захвату плацдарму.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 29 червня 1945 р. за мужність і відвагу, проявлені при форсуванні р. Одер, за героїзм і винахідливість при висадці десанту і утриманні плацдарму, сержанту Юрченку М. І. присвоєно звання Героя Радянського Союзу з врученням ордена Леніна і медалі «Золота Зірка».

Література

Герои Советского Союза: краткий биограф. слов.: в 2-х т. – М., 1988. – Т. 2. – С. 822.

* * *

Должевський О. Живе герой у нашому місті // Кам'янець-Поділ. вісн. – 1998. – 9 трав. – С. 2.

Бабляк В. На честь Героя // Подолянин. – 2008. – 9 трав. – С. 5.

Якимчук Олександр Іванович

(14.09.1923 р., с. Слобода-Ходацька, Барський р-н,
Вінницька обл. – 31.07.2010 р., м. Старокостянтинів)

На фронті з жовтня 1941 р. Воював на Калінінському, Ленінградському, 1-му Українському фронтах, брав участь у боях на Карельському перешийку.

Відзначився в лютому 1945 р. у боях за м. Бреслау (нині Вроцлав, Польща). Його рота оволоділа кількома міськими кварталами і знищила значну кількість гітлерівців.

Опинившись відрізаним від основних сил батальйону, викликав вогонь на себе, був тяжко поранений в цьому бою.

Указом Президії Верховної Ради СРСР від 27 червня 1945 року за зразкове виконання бойових завдань командування на фронті боротьби з німецько-фашистськими загарбниками і проявлені при цьому мужність і героїзм лейтенанту Якимчуку О. І. присвоєно звання Героя Радянського Союзу.

Нагороджений орденами Леніна, Червоного Прапора, Вітчизняної війни I і II ступеня і багатьма медалями.

Після відставки Якимчук О. І. працював у Старокостянтинівському райвідділі міліції.

Література

Бугай Е. Из когорты мужественных / Е. Бугай, М. Макухин. – Львов, 1978. – С. 274-276.

В осажденном доме: Герой Советского Союза Якимчук Александр Иванович // Овеянные славой имена: Очерки о Героях Сов. Союза, уроженцах Винницкой обл. – Одесса, 1983. – С. 302-303.

Крайнюков К. Оружие особого рода. – 2-е изд. – М., 1984. – С. 450-451.

* * *

Лагунець С. Из золотою зіркою на грудях // Поділ. вісті. – 2003. – 9 трав.

Федоров І. Герой Радянського Союзу // Хмельниччина. – 2004. – 7 трав.

Гординський В. Пішла людина, а з нею – ціла епоха // Поділ. вісті. – 2010. – 5 серп.

Козак І. На Хмельниччині залишився один кавалер Зірки Героя // Міліціонер Поділля. – 2010. – № 118. – С. 4-5.

Показчик персоналій

- Алексеев Я.С. 6
Андрощук І.С. 7
Атаман А. І. 8
Атаманчук Г. К. 9
Бабак П.К. 10
Барабанов П.І. 99
Барабольшко М.П. 11
Баранов В.П. 12
Бачинський Д.Г. 13
Баюк П.К. 14
Бегоулев Б.П. 122
Бортник Р.Й. 15
Бринський А.П. 16
Бугайченко І.Ф. 123
Бурлуцький П.І. 100
Вайсер В.З. 18
Варчук М.І. 19
Гавришко М.Й. 20
Глушко М.П. 124
Головатюк О. Д. 21
Гончаренко М. К. 22
Гончарук Ф. Є. 23
Горбатюк Є. М. 24
Горошко Я. П. 125
Горшков С. Г. 25
Гребенюк Є. М. 27
Дейнеженко М. Н. 126
Делегей М. К. 28
Дикалов С. І. 127
Доронін В. О. 101
Дудін О. П. 128
Дулебо А. М. 129
Дятлов Г. С. 130
Дячук А. Ю. 29
Єлькін В.І. 102
Жилін О.І. 130
Жулов Ф. Є. 103
Захарчук М. М. 30
Іванов О. Г. 104
Кадученко Й. А 32
Канарчик О. І. 33
Карась С. Л. 34
Кизюн П. К. 35
Кіпоть І. С. 132
Киргизов С. Г. 131
Клімов І. І. 133
Климович С. І. 36
Ковац П. С. 37
Ковтун В. Ю. 38
Козак Д. В. 39
Колессо Б. А. 40
Кольчак Я. Х. 105
Коробчук О. К. 41
Костров С. І. 43
Котик В. О. 44
Коцюбинський Т. А. 45
Кудашкін І. О. 106
Кудашов Г. М. 135
Курачицький В. В. 46
Курко О. П. 47
Левицький В. Й. 48
Леонтюк А. К. 49
Литвинов П. В. 107
Лобачов М. Г. 136
Майборський В. П. 50
Майдан М. С. 137
Макаров П. О. 108
Мален А. А. 51
Малиновський Ц. К. 53
Матіков О. П. 54
Мевш М. П. 55
Михайлов Ф. М. 109
Михайлюк О. Й. 56
Мончак М. С. 57
Музальов І. О. 110
Невгодовський М. Г. 138

Нікольчук М. Л. 58
Одуха А. З. 59
Олейнюк К. К. 61
Олійник В. П. 62
Омельчук Г. К. 63
Онищук О. П. 64
Ортинський М. Г. 65
Осліковський М. С. 66
Павловський І. Г. 67
Паперник Л. Х. 69
Пархомчук Ю. О. 70
Пахольчук Ф. Є. 71
Перегуда П. У. 139
Петров М. І. 111
Печенюк М. К. 72
Півнюк М. В. 139
Писаренко П. Т. 73
Пиявчик І. П. 75
Плюснін М. В. 140
Поліщук І. М. 76
Пономарчук А. І. 141
Попов П. Х. 142
Приходцев В. І. 113
Прокопюк М. А. 77
Радугін М. Я. 114
Репутін С. М. 78
Рисюк І. Г. 80
Рогульський Ф. М. 81
Романенко О. Х. 143
Руцький О. В. 82
Сидоришин О. П. 83
Сидоров Д. С. 115
Скалацький П. П. 84
Слободзян В. С. 85
Слободян М. Л. 86
Сорока А. М. 87
Стацюк М. А. 88
Стефанюк О. І. 89
Стрілецький П. Ф. 90
Сугеров Б. А. 91
Тимощук В. І. 115
Тимощук В. М. 92
Тимощук Д. І. 93
Ткачук І. О. 94
Тручак Л. В. 95
Ушаков О. К. 117
Філіпов І. І. 144
Хабаров О. Г. 145
Хардіков Я. Д. 117
Хоптяр С. І. 96
Хохряков С. В. 118
Худяков М. О. 119
Чесак Г. С. 120
Шаров В. 146
Шахнович М. Д. 97
Швець У. Є. 98
Шестаков Л. Л. 147
Юрченко М. І. 148
Якимчук О. І. 149

Географічний покажчик

А

Авдіївка, с. Ясинуватського
р-ну Донецької обл. 147
Андріївка, с. Чемеровецького
р-ну 16
Андріївка, с. Ярмолинецького
р-ну 12
Антоніни, смт. Красилівського
р-ну 49
Аркадіївці, с. Хмельницького
р-ну 107

Б

Барвінково, с.
Харківської обл. 85
Баку, (Азербайджан) 88, 97
Бахматівці, с. Хмельницького
р-ну 85
Березне, с. Шепетівського
р-ну 98
Білокриниччя, с.
Шепетівського р-ну 146
Білорусія 84
Брянськ, (Росія) 99
Борщівка, с. Ланівецького р-ну
Тернопільської обл. 125
Буглаї, с. Старосинявського
р-ну 38
Будапешт, (Угорщина) 29

В

Васильків, м. Київської
обл. 118
Великі Орлинці, с.
Красилівського р-ну 29
Виборг, м. Ленінградської обл.
(Росія) 133
Видава, с. Волочиського
р-ну 8
Вишнівчик, с. Чемеровецького
р-ну 46

Вікторівка, с. Чемеровецького
р-ну 62
Вінниця, м. 8, 35
Вічуга, м. Іванівської обл.
(Росія) 114
Влашанівка, с. Ізяславського
р-ну 30
Вознесенськ, м. Миколаївської
обл. 61
Волоське, с. Деражнянського
р-ну 27
Волошинівка, с. Баришівського
р-ну Київської обл. 148
Воронівка, с. Вознесенського
р-ну Миколаївської обл. 105
Вороново, с. Гродненської
обл., (Білорусь) 33
Воронцовка, с.
Красноперекопського р-ну
Крим 41

Г

Гаврилівці, с. Кам'янець-
Подільський р-ну 106
Гальчинці, с. Теофіпольського
р-ну 14
Ганнівка, с. Томаківського
р-ну Дніпропетровської
обл. 144
Ганнопіль, с. Славутського
р-ну 7
Гармашівка, с.
Кантеміровського р-ну
Воронежської обл.
(Росія) 143
Гоголі, с. Вільковецького р-ну
78
Гожув-Пельнопольський, м.
(Польша) 56

Горошки, с. Полянського р-ну
Нині Полонне, м. 46
Грабина, нині смт. Ярмолинці
96
Гречана, с. Волочиського р-ну
51
Гришківці, с. Бердичівського
р-ну Житомирської обл. 139

Д

Давидківці, с. Хмельницького
р-ну 20
Данюки, с. Хмельницького
р-ну 39
Дворик, с. Красилівського р-ну
71
Дніпропетровськ, м. 7, 138
Довжок, с. Кам'янець-
Подільського р-ну 131
Донецьк, м. 39
Дубовий Луг, с. Червенського
р-ну Мінської обл.
(Білорусія) 129
Дурниціно, с. Архангельської
обл. (Росія) 122
Духовщина, м. Смоленської
обл. (Росія) 37

Ж

Жари, м. (Польща) 96
Жданов, м. 34
Женишківці, с. Віньковецького
р-ну 65
Жижниківці, с. Білогірського
р-ну 94
Жилинці, с. Ярмолинецького
р-ну 75
Житомир, м. 139

З

Завок, нині смт. Летичів 88

Западинці, с. Красилівського
р-ну 47
Запоріжжя, м. 32
Заріччя, с. Новосилецького
р-ну Орловської обл.
(Росія) 110
Захарівці, с. Хмельницького
р-ну 37
Зеленче, с. Дунаєвського
р-ну 81
Зінки, с. Білогірського
р-ну 50
Зінків, с. Віньковецького
р-ну 73

І

Івано-Франківськ, м. 63
Іванцево, с. Грязовецького р-ну
Вологодської обл. (Росія) 145
Ізяслав, м. 44, 64

Є

Єсентуки, м. (Росія) 9

Й

Йосипівка, с.
Старосинявського р-ну 83
Йошкар-Ола, м. (Росія) 43

К

Кагальник, с. Азовського р-ну
Ростовської обл.
(Росія) 100
Калінінград, м. 28
Камельвіц, м. (ГДР) 80
Кам'янець-Подільський, м.
Хмельницької обл. 25, 126,
128, 148
Кебен, м. (Польща) 94
Кельме, м. Литва 27
Київ, м. 22, 30, 53, 54, 57, 111,
117

Кишинів, м. (Молдова) 10
Кишкунлацхаза, м. (Угорщина)
137
Коелга, с. Еткульського р-ну
Челябінської обл.
(Росія) 118
Комини, с. Ізяславського р-ну
28
Копитинці, с. Летичівського
р-ну 24
Костянець, с.
Старокостянтинівського
р-ну 10
Кочем, с. Єгор'євського р-ну
Московської обл.
(Росія) 114
Красилів, м. Хмельницької
обл. 35, 47
Красноставці, с.
Чемеровецького р-ну 21
Кривачинці, с. Волочиського
р-ну 84
Кривий Ріг, м.
Дніпропетровської обл. 49
Криничне, с. Деражнянського
р-ну 90
Крутці, с. Старицького р-ну
Твірської обл. (Росія) 101
Кудіркос-Науместіс, м. (Литва)
95
Кузьмин, с. Городоцького р-ну
6
Кукарка, ст. Вятська губ.
(Росія) 130
Купіль, с. Волочиського р-ну
53, 130
Куражин, с. Новоушицького
р-ну 23
Кяюрь, н. п. Виборгський р-н
Ленінградської обл. (Росія) 40

Л

Ленінград, м. (Росія) 87, 101
Лейбусдорф, (Польща) 72
Ленківці, с. Шепетівського
р-ну 76
Летичів, смт. Хмельницької
обл. 66
Лисиче, с. Славутського р-ну
61
Ліговка, с. Сахновщинського
р-ну Харківської обл. 132
Лозни, с. Летичівського р-ну
54
Ломовка, с. Богородицького
р-ну Тульської обл.
(Росія) 117
Львів, м. 13

М

Максимівка, с.
Кременчуцького р-ну
Полтавської обл. 124
Мала Боровиця, с.
Білогірського р-ну 63
Миропіль, с. Дзержинського
р-ну Житомирської обл. 115
Миколаїв, м. 55, 70, 139
Михайлівка, с.
Першотравневого р-ну
Харківської обл. 123
Москва, м. 21, 24, 25, 48, 66,
67, 77, 90, 114, 117

Н

Нагоряни, с. Кам'янець-
Подільського р-ну 95
Немиринці, с. Городоцького
р-ну 34
Нетечинці, с. Вінковецького
р-ну 11
Нижній Новгород, м.
(Росія) 16
Ніжин, м. Чернігівської

обл. 89
Нова Ушиця, смт
Хмельницької обл. 23
Новокузнєцьк, м. Кемеровської
обл. (Росія) 45
Новолександрівка, с. Усть-
Таркський р-н Новосибірської
обл. (Росія) 104

О

Одеса, м. 11, 71, 81
Ожарівка, с. Старосинявського
р-ну 48
Ольховатка, с.
Нововодолазького р-ну
Харківської обл. 91
Оринин, с. Кам'янець-
Подільського р-ну 58
Охтирка, м. Сумської
обл. 127

П

Павлівці, с. Тевріжського р-ну
Омської обл. (Росія) 140
Перелуч, с. Опочецького р-ну,
Новгородської обл. (Росія) 109
Пилипи, с. Красилівського
р-ну 86
Пирогівка, с. Вінковецького
р-ну 33
Підлісна Тавля, с.
Кочкуровського р-ну,
Мордовія (Росія) 106
Підлісний Олексинець, с.
Городоцького р-ну 89
Плужне, с. Ізяславського р-ну
15, 93
Подолянське, с.
Деражнянського р-ну 55
Познань, м. 15
Полонне, м. Хмельницької обл.
22, 115

Полтава, м. 6
Польща 119
Понінка, смт. Пололнського
р-ну 139
Потіївка, с. Радомишльського
р-ну Житомирської обл. 123
Проскурів, м. 18
Простатіно, с. Костромської
обл. (Росія) 128
Пуктиш, с. Щучанського р-ну
Курганської обл.
(Росія) 119
Путивль, м. Сумської
обл. 113
Путринці, с. Ізяславського р-ну
64
Пушкарівка, с. Сумської обл.
137

Р

Раково, с. Вознесенського р-ну
Миколаївської обл. 105
Расошинці, с. Чигиринського
р-ну Черкаської обл. 126
Рига, м. (Латвія) 86
Ровеньки, м. Луганська обл. 51
Ромни, с. Сумської обл. 19
Розсохувата, с. Летичівського
р-ну 72
Ружа, с. Чемеровецького
р-ну 41
Рязань, с. Череповецького р-ну
Вологодської обл. (Росія) 108

С

Самчики, с.
Старокостянтинівського
р-ну 77
Сандомир, м. (Польща) 98
Сатка, м. Челябінської обл.
(Росія) 146

Сатанів, м. Городоцького р-ну
108
Святець, нині с. Мануїльське
Теопільського р-ну 87
Синельникове, м.
Дніпропетровської обл. 76
Славута, м. Хмельницької обл.
59, 69, 103, 109, 127
Слобода-Ходацька, с.
Барського р-ну Вінницької обл.
149
Смоленськ, м. (Росія) 113
Смотрич, с. Дунаєвського
р-ну 13
Сніжки, с. Буринського р-ну
Сумської обл. 124
Соколівка, с. Ярмолинецького
р-ну 80
Сочі, м. (Росія) 99
Софіїно, с. Аркадського р-ну
Саратовської обл.
(Росія) 136
Станіславівка, с.
Вінковоцького р-ну 73
Стара Уваровка, с.
Веньовського р-ну Тульської
обл. (Росія) 115
Стара Ушиця, с. Кам'янець-
Подільського р-ну 32
Старий Оскол, м.
Белгородської обл.
(Росія) 103
Старобілокатий, с.
Білокатийського р-ну,
Башкирія (Росія) 130
Старокостянтинів, м.
Хмельницької обл. 40, 97, 100,
149
Стаханов, м. Луганської обл.
141

Стецьки, с.
Старокостянтинівського р-ну
19
Стріхівці, с. Ярмолинецького
р-ну 12
Судилків, с. Шепетівського
р-ну 141

Т

Тайга, ст. Кемеровської обл.
(Росія) 135
Талівці, с. Яшкінського р-ну
Кемеровської обл. (Росія) 111
Ташкент, м. (Узбекистан) 65
Теремківці, с. Чемеровецького
р-ну 67
Тернова, с. Дунаєвського
р-ну 9
Точилово, с. Кунінського р-ну
Псковської обл. (Росія) 107

У

Ужгород, м. Закарпатської
обл. 58
Ульянівськ, м. (Росія) 110
Усольє, м. Пермської обл.
(Росія) 102
Усть-Кара, с. Сретенського
р-ну Читинської обл. (Росія)
131
Уфа, м. (Росія) 130

Х

Хардіково, с. Курського р-ну
Курської обл. (Росія) 117
Харківці, с. Старосинявського
р-ну 57, 92
Хмелівка, с. Шепетівського
р-ну 44
Хмельницький, м. 20, 50, 75,
82, 102, 129, 132, 138, 140, 143,
144, 145, 147

Ходорівці, с. Кам'янець-
Подільського р-ну 91
Холбот, с. Баяндаєвського р-ну
Іркутської обл. (Росія) 98
Хлуднево, с. Домініцького
р-ну Калузької обл. (Росія) 69
Хотмижськ, с. Борисівського
р-ну Білгородської обл.
(Росія) 133

Ч

Червона Дубина, с.
Теофіпольського р-ну 70
Чернелівка, с. Красилівського
р-ну 56
Чоповичі, с. Житомирської
обл. 18
Чорнобиль, м. Київської обл.
14

Ш

Шаболіно, с. Курганського
р-ну Красноярського краю
(Росія) 142
Шепетівка, м. Хмельницької
обл. 36, 43, 83, 122, 135, 142
Шура-Бондурівська, с.
Гайсинського р-ну Вінницької
обл. 120

Щ

Щедрівка, с. Летичівського
р-ну 45

Я

Янушовці (тепер Іванівка), с.
Славутського р-ну 59

Зміст

Передмова	3
Історія нагороди.....	4
Герої Радянського Союзу – уродженці Хмельниччини.....	6
Герої Радянського Союзу, які визволяли Хмельниччину від німецько-фашистських загарбників..	99
Герої Радянського Союзу пов'язані з Хмельниччиною	122
Показчик персоналій.....	151
Географічний показчик.....	153

Біобібліографічне видання

**Герої Радянського Союзу
Хмельницька область**

Біобібліографічний покажчик

Відповідальна за випуск:

Синиця Н. М.

Редагування:

Мельник В.О., Безвушко Т.Г.

Комп'ютерний набір, опрацювання:

Грицишина О.О., Доцук В.С., Дорош В.Ю.

Підписано до друку 2012 р. Формат 60x84/16

Папір цифровий. Гарнітура Times New Roman.

Наклад прим.

Віддруковано з готового оригінал-макета ФОП Заколотним М.І.
м. Хмельницький, вул. Соборна, 55. Тел. (0382)777-717
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3770 від 28.01.2010